

AURE KOMMUNE

Landbruksplan for Aure kommune 2026-2036

Revidert forslag, sist endret 25.08.2026

Arkiv sak: 25/00822

Vedtak i kommunestyret sak: 29/26

VILL
VAKKER
OG VENNLIG

1.Saksbehandling

Milepæl i saksbehandling/politisk behandling	Politisk utvalg	Dato	Politisk saksnummer
Oppstartsmelding for planarbeid og planprosess - Landbruksplan 2026-2036 lagt ut på høring i seks uker	Hovedutvalg for kommuneutvikling	14.10.2025	37/25
Forslag til landbruksplan for Aure kommune 2026-2027 legges ut på høring og offentlig ettersyn	Hovedutvalg for kommuneutvikling	09.06.2026	27/26
Forslag til landbruksplan for Aure kommune 2026-2036 fastsettes i Hovedutvalg for kommuneutvikling	Hovedutvalg for kommuneutvikling	01.09.2026	
Landbruksplan for Aure kommune 2026-2036 endelig vedtatt	Kommunestyret		

2. Innhold

1.	Saksbehandling	2
2.	Innhold	3
3.	Innledning.....	5
3.1	Bakgrunn og formål med planen.....	5
3.2	Planens avgrensning og virkeområde	5
3.3	Forankring i kommuneplanen og oversikt over andre relevante strategier og planverk.....	6
3.3.1	Forankring i kommunal plan	6
3.3.2	Lokale føringer hvor landbruk er nevnt.....	7
3.3.3	Regionale føringer.....	7
3.3.4	Nasjonale føringer	8
3.4	Prosess og medvirkning	9
3.4.1	Kunnskapsinnhenting og datainnsamling.....	9
3.4.2	Prosess og medvirkning	10
4.	Sammendrag	11
4.1	Landbruket i Aure kommune	11
4.2	Utfordringer, mål og tiltak i landbruksplanen Aure kommune 2026-2036 (oppsummert)	12
5.	Situasjonsbeskrivelse av landbruket i Aure kommune – utvikling og dagens situasjon.....	14
5.1	Produksjon og drift	14
5.2	Skogbruk	18
5.3	Jakt og viltressurser	20
5.4	Gårdsbruk og eiendomsstruktur	20
5.5	Landbrukets betydning for lokal verdiskapning	22
5.6	Foretaksstruktur og tilleggssarbeid	23
5.7	Klima og naturgrunnlag.....	25
5.8	Samarbeid og organisering (landbrukskontor, regionale aktører og næringsorganisasjoner).....	26
5.8.1	Overordnet forvaltningsnivå	26
5.8.2	Regionalt forvaltningsnivå.....	26
5.8.3	Lokalt forvaltningsnivå	26
5.8.4	Samarbeidsrådet i landbruket i aure kommune.....	26
6.	Utfordringer og muligheter	27
6.1	Strukturendring og økonomi.....	27
6.2	Rekruttering og generasjonsskifte	28
6.3	Psykisk helse i landbruket	30
6.4	Klima og miljø	30
6.5	Innovasjon- og teknologiutvikling	31
6.6	Arealpress og jordvern.....	32

6.7	Skogbruk	33
6.8	Fornybar energiproduksjon i landbruket	34
6.9	Verdiskaping og lokal foredling	35
6.9	Samarbeid mellom næring, kommune og sektormyndigheter	35
7.	Mål, tiltak og strategier	36
7.1	Rekruttering, kompetanse og aktive gårdsbruk	36
7.2	Bærekraftig ressursbruk og arealforvaltning	37
7.3	Matproduksjon og beredskap	37
7.4	Klima og miljø	38
7.5	Skogbruk	39
7.6	Innovasjon og verdiskaping	39
7.7	Samarbeid og helse	40
8.	Handlingsplan perioden 2026-2036	41
9.	Oppfølging, revisjon og evaluering	41
10.	Referanser	42

3. Innledning

3.1 Bakgrunn og formål med planen

Landbruksnæringen i Aure har over flere år ønsket seg en egen plan for landbruket i kommunen. Den tidligere Strategiske landbruksplanen ble vedtatt av gamle Aure kommune i 2002. Siden den gang har det ikke blitt laget en ny helhetlig landbruksplan for Aure kommune.

I senere tid har behovet for en oppdatert landbruksplan vært tydelig. Både sektormyndigheter, politiske miljø, næringsaktører og landbruket selv har uttrykt ønske om at Aure kommune utarbeider en ny plan. Landbruksplanen skal brukes både av næringen, politikere og administrasjonen i kommunen.

Landbruket spiller en viktig rolle i Norge. Næringen bidrar til matproduksjon og matsikkerhet, opprettholder bosetting og sysselsetting i distriktene og sikrer god forvaltning av naturressurser og kulturlandskapet. Tydelige mål og strategier er viktige for å legge til rette for utvikling i næringen og en bærekraftig forvaltning av landbrukets ressurser.

Landbruksplan for Aure kommune 2026–2036 skal være et styrings- og utviklingsverktøy for både kommunen og landbruksnæringen. Planen skal bidra til tydelige mål, strategier og tiltak for den kommende planperioden. Den skal også være et praktisk verktøy for gårdbrukerne i deres daglige drift, samtidig som den skal støtte administrasjonen i behandling av landbruksrelaterte saker.

Planen gir en helhetlig oversikt over landbruket i Aure kommune, med fokus på dagens situasjon, utfordringer og muligheter. Den peker også ut retning for videre utvikling av næringen i kommunen. Landbruksplanen er en temaplan som følger opp Aure kommune sin planstrategi for 2024 - 2027. Planen har et tidsperspektiv på ti år. Den skal gi føringer for både politisk og administrativt arbeid innen landbruk i kommunen. Tiltaksdelen av planen skal gjennomgås årlig i samarbeid med samarbeidsrådet for landbruk i Aure kommune.

3.2 Planens avgrensning og virkeområde

Landbruksplanen for Aure kommune 2026-2036 skal gjelde landbruket og de eiendommer som er innenfor kommunens grenser (Kart 1). Landbruksplanen skal ta for seg arbeidet og arbeidsoppgavene landbruket har opp mot det kommunale arbeidet samt ta for seg deler av forvaltningen som påvirker landbruket i betydelig grad, da spesielt med tanke på ressursforvaltning, arealforvaltning og fremtidige behov.

Landbruksplanen vedtas av Aure kommunestyre.

Kart 1: Kartutsnitt over Aure kommune hentet fra kommuneplanens arealdel 2016-2026, Aure kommune.

3.3 Forankring i kommuneplanen og oversikt over andre relevante strategier og planverk

3.3.1 Forankring i kommunal plan

Kommunal planstrategi Aure kommune 2024-2027

Landbruksplan for Aure kommune 2026–2036 ble vedtatt utarbeidet gjennom kommunal planstrategi for 2024–2027, under kapittel 7 «Kommunens planbehov 2024–2027».

I arbeidet med kommunal planstrategi for Aure kommune kom det innspill om behovet for en egen landbruksplan. Landbruket ble ansett som en fortsatt viktig næring i Aure kommune. Næringen fikk stor oppmerksomhet under arbeidet med Strategisk næringsplan (SNP), der landbruk er et av fem prioriterte satsingsområder.

Strategisk næringsplan inneholder mål, strategier og åtte konkrete tiltak for å utvikle og styrke landbruksnæringen i kommunen. Kommunedirektøren vurderte at det var riktig å inkludere landbruket i det samlede strategiske næringsarbeidet, og at Strategisk næringsplan i utgangspunktet var et tilstrekkelig overordnet styringsverktøy.

3.3.2 Lokale føringer hvor landbruk er nevnt

Landbruket er også omtalt i flere andre kommunale planer. Nedenfor er de mest relevante planene og sentrale mål for landbruket oppsummert.

Kommuneplanens samfunnsdel for Aure kommune 2021–2033

Mål: Arealbruken i kommunen skal bygge på forutsigbare arealplaner. Det skal legges til rette for en arealforvaltning som sikrer fortsatt bruk og utvikling av LNF-områder (landbruks-, natur- og friluftsområder).

Kommuneplanens arealdel 2016-2026

Mål: Styringsverktøy for hvordan areal avsatt til landbruk, natur og friluftsliv (LNF) skal forvaltes.

Beredskapsplanverket for Aure kommune

Bygger på overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS).

Mål: Opprettholde samfunnskritiske funksjoner som for eksempel matproduksjon.

Strategisk næringsplan for Aure kommune 2018–2029

Mål: Opprettholde antall gårdsbruk på dagens nivå. Legge til rette for en balansert økning i produksjonen, særlig innen storfekjøtt og ammeku. Øke areal i drift og bidra til flere etableringer innen landbruksbaserte tilleggsnæringer. Dette skal styrke verdiskapingen og gi grunnlag for flere arbeidsplasser i landbruket.

Boligpolitisk plan for Aure kommune 2024

Mål: Sørge for et tilstrekkelig boligtilbud, blant annet for landbruksnæringen som i perioder har behov for sesongarbeidere.

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2022 – 2028

Mål: Planen skal også være til inspirasjon for både frivillige organisasjoner, reiseliv, næringsliv, landbruk, skoler, barnehager og helsesektor når det gjelder aktivitet der kulturminner kan involveres og brukes.

Mål og retningslinjer for forvaltningen av hjortevilt i Aure kommune 2024-2026

Mål: Planen gir føringer for hvordan forvaltningen av hjorteviltet i Aure kommune skal forvaltes, et av målene relevant til landbruket i planen er blant annet: Det skal legges opp til et større uttak av dyr i problemområder enn i andre deler i forhold til beitegrunnlaget.

Problemområde er definert som følger: Områder der hjorteviltet skaper konflikt for andre samfunnsinteresser som for eksempel landbruk.

3.3.3 Regionale føringer

Fylkesstrategi for landbruk i Møre og Romsdal 2023–2026

Den regionale Fylkesstrategi for landbruk i Møre og Romsdal 2023–2026 (Møre og Romsdal fylkeskommune, 2023) legger føringer for utviklingen av landbruket i fylket. Strategien har som overordnet mål å sikre et verdiskapende og mangfoldig landbruk i hele Møre og Romsdal, basert på bærekraftig bruk av lokale ressurser (Møre og Romsdal fylkeskommune, 2023).

Strategien peker på seks sentrale innsatsområder:

- Landbruket i Møre og Romsdal har tapt markedsandeler, men har fortsatt potensial for økt matproduksjon.
- Produksjonsarealene har blitt redusert og må sikres for framtidig bruk.
- Landbrukets foredlingsindustri er avhengig av lokal råvareproduksjon, samtidig som primærproduksjonen er avhengig av lokal industri.
- Landbruket har behov for økt kompetanse og rekruttering for å møte framtidige utfordringer.
- Landbruket må bidra i arbeidet med klima, miljø og bærekraftig ressursforvaltning.
- Det er potensial for utvikling av nye næringer og tilleggsnæringer innen landbruket.

Melding og kystskogbruket 2022

Mål: Kystskogbrukets overordna mål for skog- og trenæring i kystskogfylkene fram mot 2045:

- Firedobling av verdiskapinga
- Styrking av grønne arbeidsplasser gjennom økt sysselsetting
- Økt karbonfangst og lagring med 5 millioner tonn CO₂ årlig

3.3.4 Nasjonale føringer

Landbruksplan for Aure kommune bygger på nasjonale mål og rammer for landbruk, arealforvaltning, klima og bærekraft. Disse føringene legger grunnlaget for kommunens arbeid med utvikling og forvaltning av landbruksnæringen.

Følgende nasjonale føringer er særlig relevante (listen er ikke uttømmende):

- Nasjonal jordvernstrategi (2023)
Strategien skal sikre matjord for framtidig matproduksjon og redusere nedbygging av dyrka jord. Det nasjonale målet er å holde omdisponeringen av dyrka jord lav (maks 2 000 dekar per år innen 2030). Kommunene har en sentral rolle i å ivareta jordvern i arealplanlegging (Landbruks- og matdepartementet, 2023).
- Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En framtidsrettet jordbruksproduksjon
Legger føringer for utvikling av norsk landbruk med mål om økt matproduksjon, bedre ressursutnyttelse og et aktivt landbruk i hele landet (Landbruks- og matdepartementet, 2016).
- Meld. St. 40 (2020–2021) Mål med mening – Norges handlingsplan for bærekraftsmålene
Følger opp FNs bærekraftsmål og vektlegger bærekraftig ressursforvaltning, matsikkerhet, klimatiltak og levende lokalsamfunn (Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, 2021).

- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (2018)
Sikrer at kommunene tar hensyn til klimaendringer og reduserer klimagassutslipp i planlegging og forvaltning (Klima- og miljødepartementet, 2018).
- Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet (2024)
Legger vekt på samordnet areal- og transportplanlegging og å begrense nedbygging av dyrka og dyrkbar jord (Kommunal- og distriktsdepartementet, 2024).
- Jordbruksavtalen 2025-2026 (fornyes årlig)
Fastsetter økonomiske rammer for landbruket og påvirker inntekter, tilskudd og utviklingsmuligheter i næringen. Se siste jordbruksavtale 2025-2026
- Meld. St. 9 (2024–2025) Totalberedskapsmeldingen
Vektlegger at Norge skal ha høy selvforsyning og sikker tilgang på mat, der landbruk i hele landet er en viktig del av beredskapen (Justis- og beredskapsdepartementet, 2025).
- Nasjonalt miljøprogram 2023-2026
Landbruket skal bidra til reduserte klimagassutslipp, økt karbonbinding og bærekraftig ressursbruk (Landbruksdirektoratet, 2022).

3.4 Prosess og medvirkning

3.4.1 Kunnskapsinnhenting og datainnsamling

Landbruksplanen bygger på flere kilder til statistikk, data og fagkunnskap. Samlet gir disse et godt grunnlag for å beskrive situasjonen for landbruket i Aure kommune, og vurdere framtidige behov og muligheter.

En viktig kilde er **Statistisk sentralbyrå (SSB)**. Herfra er det hentet offisiell statistikk om blant annet antall gårdsbruk, foretaksstruktur, produksjonstyper, sysselsetting og demografiske forhold. SSB gir sammenlignbare tall over tid og gjør det mulig å se utviklingen i kommunen i sammenheng med regionale og nasjonale trender.

Videre er **NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi)** brukt som faglig kunnskapskilde. NIBIO bidrar med data og analyser innen jord- og skogbruk, arealbruk, ressursgrunnlag, klima og bærekraft. Dette gir et viktig faglig grunnlag for vurderinger knyttet til jordvern og langsiktig forvaltning av landbruksressursene.

Videre er det brukt flere relevante kilder for kunnskapsinnhenting som for eksempel agrianalyse, Ruralis, Norges bondelag, Norsk landbruksrådgivning for å nevne noen.

Landbrukskontoret henter også en betydelig del statistikk fra **egen saksbehandling**. Dette gjelder blant annet data fra behandlingen av søknader om produksjonstilskudd og andre databaser som landbruksregisteret og leveransedatabasen. Slike opplysninger gir detaljert og oppdatert kunnskap om produksjonsomfang, dyretall, arealbruk og aktivitet i det lokale landbruket.

Flere opplysninger som er viktige for landbruksplanen har vært vanskelig å finne gjennom vanlige statistikkilder. Derfor gjennomførte landbrukskontoret i Aure kommune en egen spørreundersøkelse for å hente inn opplysninger som kommunen ikke har tilgang til gjennom eksisterende datakilder.

Undersøkelsen gir innsikt i tilleggsnæringer, arbeidsinnsats, annen sysselsetting, framtidsplaner og behov for kommunal oppfølging.

Totalt deltok 42 gårdbrukere (42% av alle gårdbrukere i Aure) i spørreundersøkelsen. Dette vurderes som et representativt utvalg og gir et godt og relevant grunnlag i statistikken og kunnskapsgrunnlaget for landbruksplanen.

3.4.2 Prosess og medvirkning

Tabell 1: Prosessplan/tidslinje for utarbeiding av Landbruksplan for Aure kommune 2026-2036

Aktivitet	Ansvarlig	Tidsrom
Varsel om oppstart lagt ut på høring	Hovedutvalg for kommuneutvikling	Seks uker
Møte med samarbeidsrådet i landbruket for å informere relevante parter om høringen	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Underveis i første høringsrunde
Orienterer Hovedutvalg for kommuneutvikling om høringssvar	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Møte for hovedutvalget i desember 2025
Gå gjennom høringssvar og utarbeide et første utkast av landbruksplan	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Perioden desember 2025-mai 2026
Første utkast av landbruksplanen behandles politisk	Hovedutvalg for kommuneutvikling	Møte for hovedutvalget i juni 2026
Forslag til landbruksplan legges ut på høring og offentlig ettersyn	Hovedutvalg for kommuneutvikling	Seks uker
Møte med samarbeidsrådet i landbruket for å informere relevante parter om høringen	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Underveis i andre høringsrunde
Åpent folkemøte	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Underveis i andre høringsrunde
Gå gjennom høringssvar og utarbeide et revidert forslag for landbruksplan som kan fastsettes politisk	Arbeidsgruppen Landbruksplan	Etter høringsfristen er utgått
Landbruksplanen fastsettes politisk i Hovedutvalg for kommuneutvikling	Hovedutvalg for kommuneutvikling	Møte i hovedutvalget august 2026
Landbruksplanen endelig vedtas i kommunestyret	Kommunestyret	Møte i kommunestyret i september 2026

4. Sammenheng

4.1 Landbruket i Aure kommune

Landbruket i Aure kommune er variert. Mye av produksjonen baserer seg på tradisjonell husdyrproduksjon, særlig melk og kjøttproduksjon av storfe og sau. Melkeproduksjonen har historisk vært den viktigste produksjonen i Aure. Statistikk viser at antall melkebruk har gått ned, mens andre produksjoner som sau, ammeku og noe frukt- og bærproduksjon har delvis økt eller stabilisert seg. Antall jordbruksforetak har over tid blitt redusert i kommunen, før det nylig stabilisert seg rundt 100 bruk (totalt 107 som søker produksjonstilskudd i 2025).

Aure kommune er en liten skogbrukskommune, men økte tømmerpriser etter 2020 har ført til mer hogst. Mye av hogsten skjer i skog etablert under skogreisningsperioden, og aktiv forvaltning blir sett på som viktig for verdiskaping og klimaeffekt. Det er dessverre litt liten aktivitet spesielt knyttet til skogkulturtiltak i Aure.

Utmarka er en viktig ressurs for landbruket, både med tanke på beitemuligheter og jakt.

Eiendomsstrukturen består av mange relativt små bruk, men med stor grad av jordleie som gjør det mulig å opprettholde drift.

Landbruket har stor betydning for lokal verdiskaping og sysselsetting, men mange bønder har også tilleggsinntekt utenfor gården. Næringen preges av høy gjennomsnittsalder, lav rekruttering og en tydelig mannsdominans, noe som samsvarer med nasjonale utviklingstrekk. Samtidig så ser vi nå en positiv trend. Gjennomsnittsalderen for bønder i Norge har sunket de siste årene på grunn av at det er kommet til flere unge bønder. Også i Aure ser vi en økt interesse fra yngre som ønsker å gå inn i bondeyrket.

Klima og naturgrunnlag i Aure er preget av kystklima med mye nedbør, variert landskap og gode vekstforhold for gras og skog. Dette gir grunnlag for både jordbruk, skogbruk og andre utmarksressurser.

Den offentlige forvaltningen av landbruket skjer gjennom et samarbeid mellom kommune, statlige og regionale myndigheter samt fagorganisasjoner. Samarbeidsrådet i Aure fungerer som en viktig arena for dialog og koordinering mellom aktørene i næringen.

4.2 Utfordringer, mål og tiltak i landbruksplanen Aure kommune 2026-2036 (oppsummert)

Tabell 2: Tabell som viser oppsummert utfordringer, mål og tiltak som skal gjennomføres i løpet av planperioden 2026-2036. Tiltakene er oppsummert.

Utfordringer	Mål	Tiltak
Høy gjennomsnittsalder, lav rekruttering og mange usikre generasjonsskifter. Økonomi og investeringskrav gjør det vanskelig å få nye drivere inn i næringen.	Opprettholde aktive gårdsbruk og styrke rekruttering, kompetanse og generasjonsskifte i landbruket.	Aure kommune skal styrke rekruttering og generasjonsskifte gjennom aktiv rådgivning, informasjonsmøter og faglige arrangement i samarbeid med landbruksorganisasjoner og andre aktuelle samarbeidspartnere. Nye eiere av landbrukseiendommer skal inviteres tidlig til dialog for å sikre oppstart og oppfølging. Kommunen skal også arbeide aktivt med å synliggjøre landbruket gjennom framsnaking av næringen.
Mye jord er ute av drift, og stor bruk av leiejord gir usikkerhet. Arealpress og utbygging skaper konflikter og fragmentert drift.	Sikre bærekraftig bruk av jord-, skog- og utmarksressurser gjennom langsiktig arealforvaltning.	Kommunen skal arbeide for bedre utnyttelse av dyrka jord gjennom en mulig «jordbørs», kartlegging av beite og jordsmonn, samt forbedrede tilskuddsordninger som stimulerer til drift av arealer ute av bruk. Det skal også legges vekt på jordvern, driveplikt og langsiktig arealforvaltning i relevante saksområder.
Færre bruk og lavere produksjonsvolum gjør matforsyningen mer sårbar, særlig ved endringer i økonomi eller klima.	Bidra til trygg matproduksjon og god beredskap gjennom aktive gårdsbruk i drift. Arbeide for god veterinærdekning.	Landbruket skal integreres tydelig i kommunal beredskap, og kommunen skal ha tett samarbeid med Mattilsynet og andre aktører for å sikre dyrevelferd og matproduksjon. Kontroll, oppfølging og rådgivning skal bidra til stabil drift og trygg matforsyning.
Mer nedbør, dårlig drenering og utslipp av klimagasser gir store utfordringer, og krever investeringer mange bruk sliter med å gjennomføre.	Utvikle et klima- og miljøvennlig landbruk. Ta i bruk klimakalkulatoren og klimarådgiving på det enkelte bruk.	Kommunen skal prioritere tiltak som reduserer utslipp, avrenning og erosjon gjennom drenering, god agronomi og klimatilpassede løsninger. Informasjon, tilskudd og kompetanseheving skal støtte tiltak som karbonbinding, bedre jordhelse og bærekraftig ressursbruk.
Lav aktivitet, manglende skogskjøtsel og svak infrastruktur begrenser	Styrke skogbruket som næring, ressurs og	Aure kommune skal øke kompetansen i skogbruk gjennom kurs for skogeiere, og bedre rådgivning. Kommunen skal

utnyttelsen av skogressursene, selv om potensialet er stort.	bidrag til klimaarbeidet.	også legge til rette for bedre infrastruktur for tømmertransport og vurdere ulike forvaltningsalternativer som frivillig vern.
Høye kostnader og usikker lønnsomhet gjør det krevende å satse på nye næringer, foredling og teknologi.	Legge til rette for innovasjon, tilleggsnæringer og lokal verdiskaping i landbruket.	Kommunen skal legge til rette for innovasjon og nye næringer gjennom temakvelder, samarbeid med Innovasjon Norge og deltakelse i utviklingsprosjekter. Målet er å øke verdiskaping på gårdsnivå gjennom teknologi, foredling og nye driftsformer.
Mye arbeid alene, komplekst forvaltningssystem og høy belastning gjør samarbeid og psykisk helse til en utfordring i næringen.	Styrke samarbeid i landbruket og bidra til god psykisk og fysisk helse i næringen.	Aure kommune skal styrke samarbeidet i næringen gjennom aktiv bruk av samarbeidsrådet og utvikling av «bondens nettverk». Det skal også jobbes systematisk med informasjon om psykisk helse, hjelpetjenester og velferdsordninger for å senke terskelen for å søke hjelp.

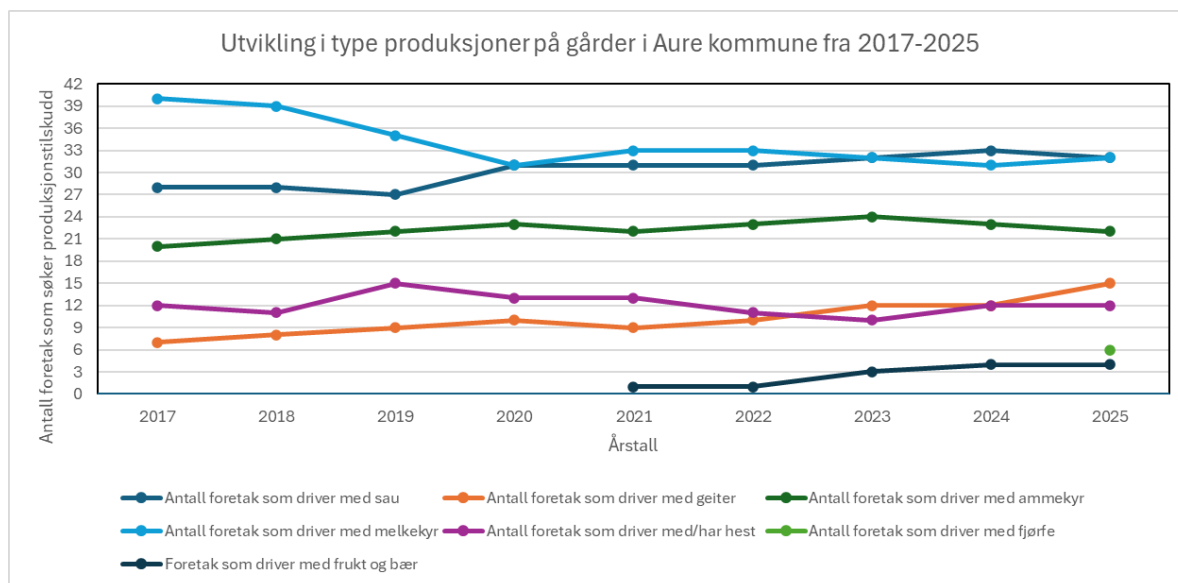
5. Situasjonsbeskrivelse av landbruket i Aure kommune – utvikling og dagens situasjon

5.1 Produksjon og drift

Landbruket i Aure kommune omfatter flere typer produksjoner. Dette inkluderer blant annet melkeproduksjon på storfe, storfekjøttproduksjon (ammeku), småfehold, samt noe produksjon av grønnsaker, frukt og bær (Figur 1). I 2025 søkte 107 foretak om produksjons- og avløsertilskudd. Disse foretakene disponerte arealer fordelt på 488 landbrukseiendommer.

Tradisjonelt har melkeproduksjon vært den dominerende produksjonsformen i kommunen. De siste årene har det vært en nedgang i antall melkebruk, mens andre produksjoner har holdt seg stabile eller økt noe (Figur 1). I dag er det omtrent like mange foretak som driver med sau som det er foretak som driver med melkeproduksjon. På tredje plass kommer ammekubesetninger og kjøttfeproduksjon. Videre er det noen foretak som har geit og hest (hest er oftest et tillegg på gården og gir ingen produksjon til kommersiell bruk).

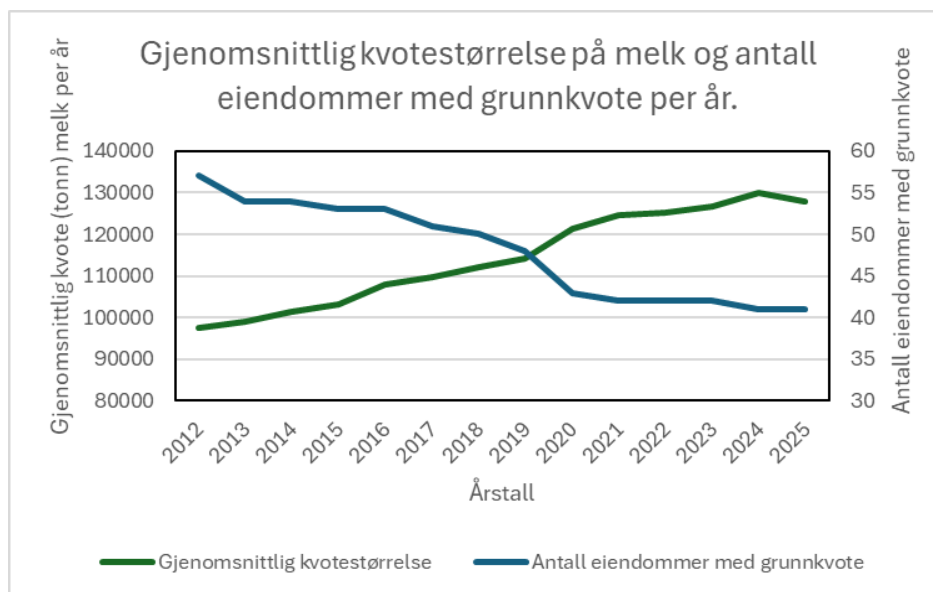
Det er først de senere årene at man har sett en økning i produksjoner som grønnsaker, frukt og bær. Noen har frukt og bær i tillegg til annen produksjon på gården, mens andre driver kun med frukt og bær og produserer sider.

Figur 1: Utvikling i type produksjoner i Aure kommune i perioden 2017-2025. Data hentet fra søknader om produksjonstilskudd (PT) i perioden 2017-2025.

Melkeproduksjonen har tradisjonelt vært bærebjelken i jordbruket i Aure kommune, og utviklingen i melkekvoter gir derfor en god indikator på aktivitetsnivået i landbruket (Figur 2).

Utviklingen over tid viser en nedgang i antall eiendommer med grunnkvote for melk. Samtidig ser vi i samme perioden at gjennomsnittlig kvotestørrelse på melk per aktive melkebruk øker (figur 2 og 3).

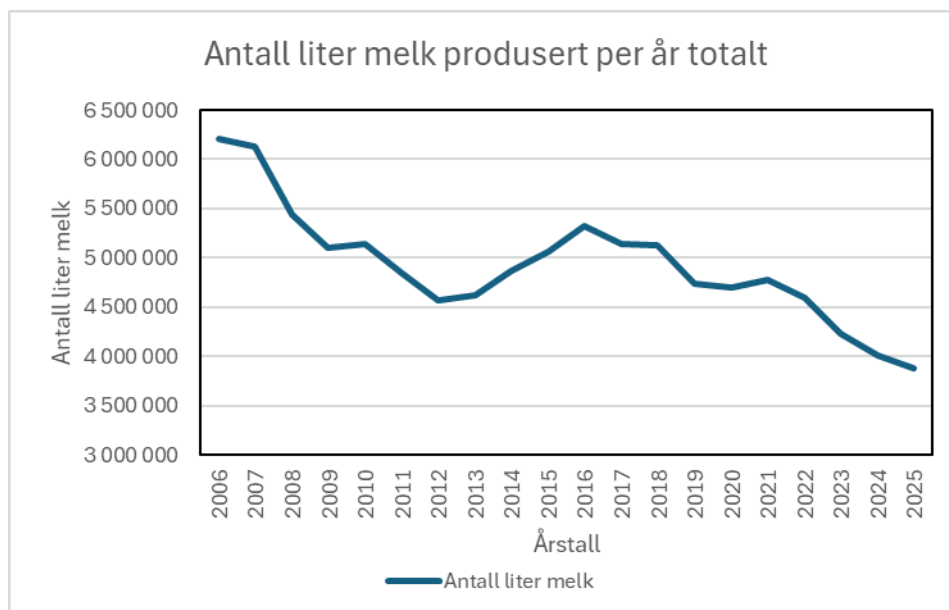

Figur 2: Antall grunneiendommer med kvote for produksjon av melk sammenlignet med gjennomsnittlig kvotestørrelse i tonn produsert melk i perioden 2012-2025. Data hentet fra landbruksdirektoratet sin oversikt over melkekvoter.

Noe av årsaken til nedgangen i antall melkebruk i Aure kommune kan forklares med strukturendringer i Norsk melkeproduksjon. Som følge av WTO-avtalen ble eksportstøtten til Jarlsbergost faset ut innen utgangen av 2020. Dette reduserte den nasjonale etterspørselen etter melk, ettersom betydelige melkevolumer tidligere ble benyttet til produksjon av Jarlsbergost for eksport (agrianalyse, 2023; Norges bondelag, 2016b). Dette kan også ses på lokalt nivå med tanke antall liter produsert per år i Aure (Figur 3).

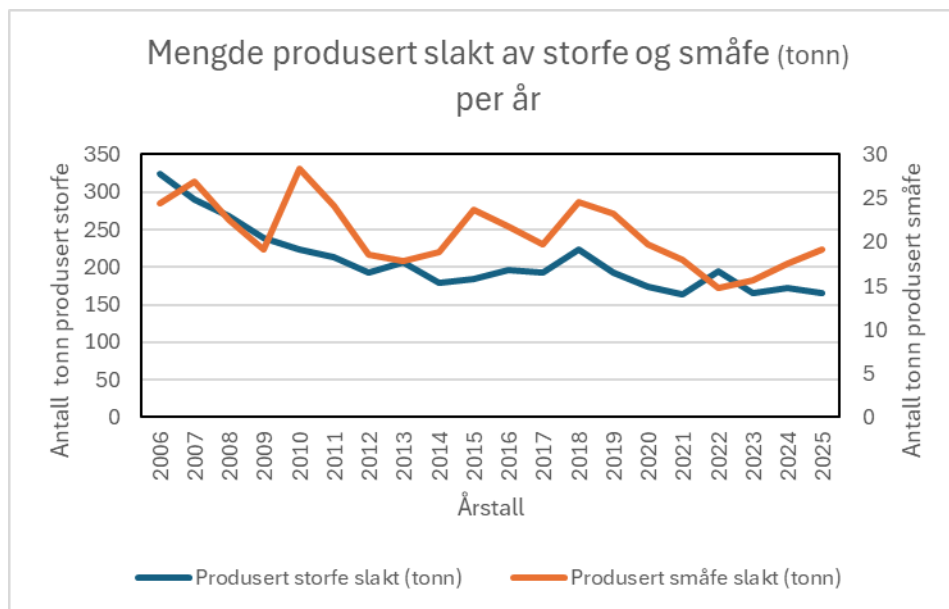
For å tilpasse produksjonen til et lavere melkebehov ble det gjennomført statlig oppkjøp av melkekvoter. Samtidig kunne deler av kvotene omsettes privat. Dette bidro til at færre produsenter overtok større deler av melkevolumet gjennom økte kvoter og større driftsenheter (Norges bondelag, 2023). Muligheten til privat omsetning av melkekvoter har over tid lagt til rette for en

utvikling med færre melkebruk, samtidig som produksjonen blir konsentrert på færre og større gårder.

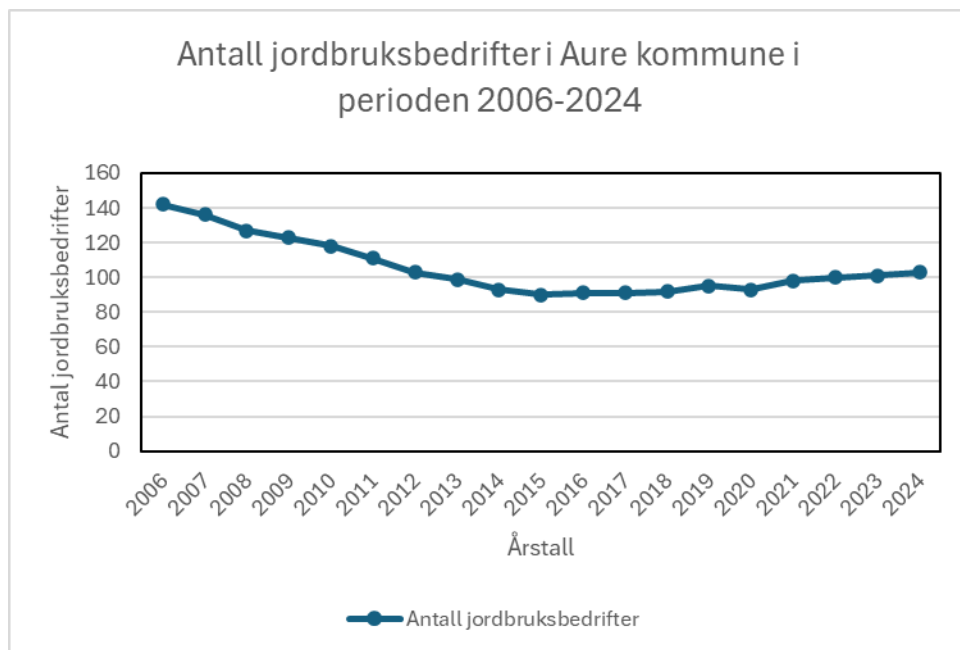
Figur 3: Antall liter melk produsert per år i Aure kommune i perioden 2006-2025. Data hentet fra landbruksdirektoratet sin leveransedatabase.

Kjøttproduksjonen viser årlige variasjoner, men en samlet tendens til svak nedgang over tid (Figur 4). Variasjonene over tid kan knyttes til endringer i bosetningsstruktur, førtilgang og produksjonsforhold.

Figur 4: Mengde produsert slakt i tonn per år for storfe og småfe i Aure kommune i perioden 2006-2025. Data hentet fra landbruksdirektoratet sin leveransedatabase.

Generelt har det vært en negativ trend over tid både innen melkeproduksjon og kjøttproduksjonen. Dette gjenspeiler også utviklingen i antall jordbruksbedrifter over tid. Rundt 2006 var antall jordbruksbedrifter opp i 140 stykk i Aure kommune. Et tiår senere var antallet landbruksbedrifter i Aure på sitt laveste med rundt 90 foretak. Senere kan det se ut til at antallet har stabilisert seg rundt 100 med en liten økning (Figur 5).

Figur 5: Utvikling i antall jordbruksbedrifter i Aure kommune i perioden 2006-2024. Data hentet fra Statistisk sentralbyrå.

Samlet sett produseres mange av råvarene i det norske kostholdet i Aure kommune, når vi ser på diversiteten av type produksjoner opp mot tal fra kostholdsrådet (Helsenorge, 2024).

Bilde 1: Slåttearbeid i Aure kommune, foto: Aure kommune

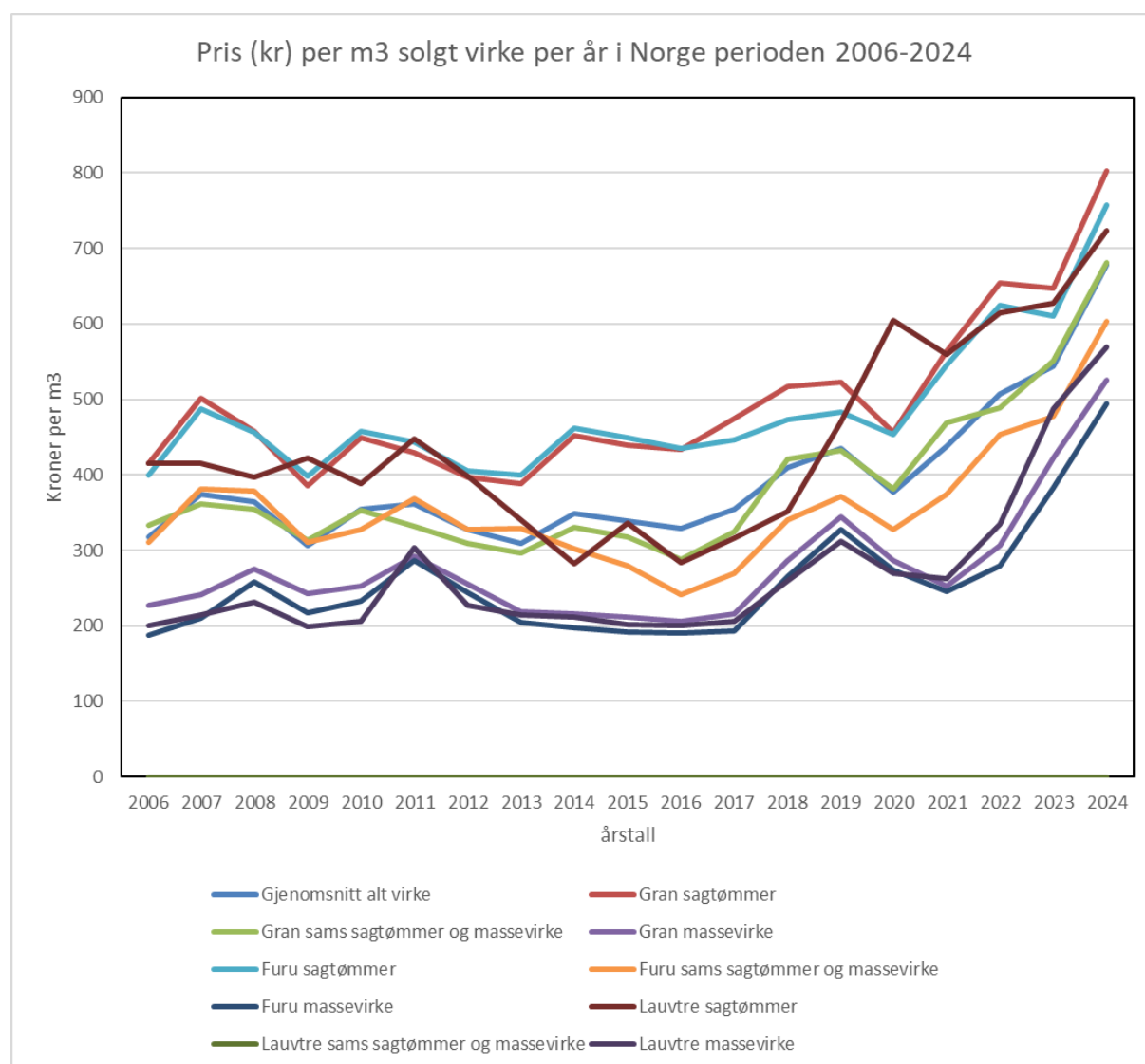
5.2 Skogbruk

Skogarealet i Aure kommune utgjør ca. 321 km² av totalareal på ca. 641 km² (SSB). I Aure kommune har skogen historisk vært sett på som et tillegg til gårdens ressursgrunnlag. I Møre og Romsdal regnes Aure kommune som en liten skogbrukskommune når det gjelder aktivitet. Skogen i Aure består hovedsakelig av furu og gran, med innslag av lauvskog som bjørk, rogn, osp og selje.

Det har i lengre tid vært lav aktivitet i skogen i Aure både med tanke på avvirkning, men også andre tiltak som skogkulturtiltak (Tabell 2 og Figur 7). Det lave aktivitetsnivået kan skyldes både mangel på hogstmoden skog, men også tømmerpriser. Mye av tømmeret i Aure kommune står i tillegg i vanskelig terreng. Tømmerprisene har hatt en betydelig økning etter 2020 (Figur 6), noe som har bidratt til økt aktivitet i skogbruket i kommunen.

Dette har ført til:

- Flere eiendommer som avvirker skog
- Økt hogstvolum (fra ca. 400 m³ i 2010 til over 20 000 m³ i 2024)
- Økt aktivitet innen skogkulturtiltak

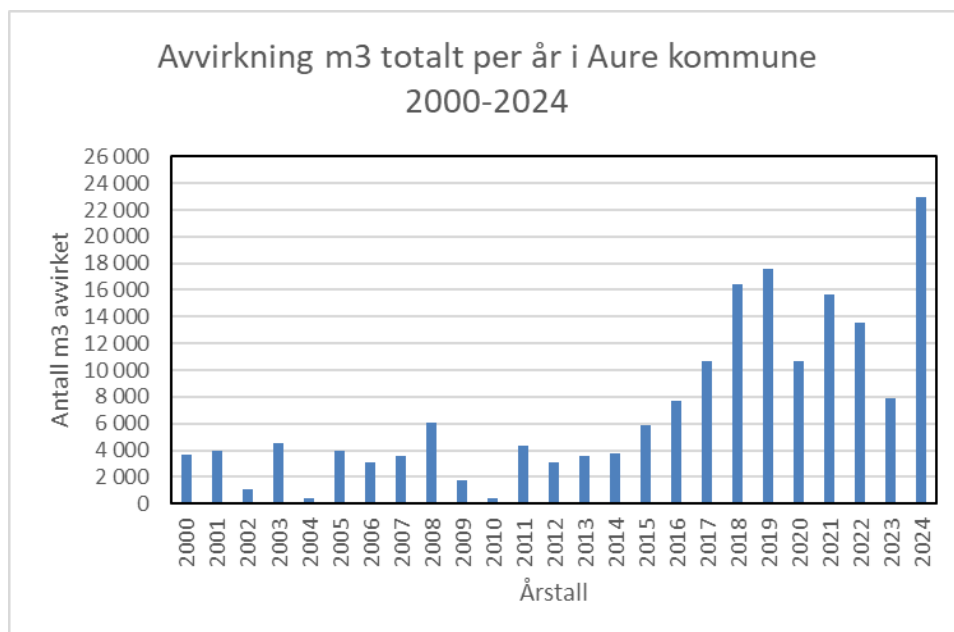
Figur 6: Prisutvikling for trevirke (pris per m³ i kroner). Tall er for perioden 2006-2024 og viser gjennomsnittspriser på landsbasis. Data hentet fra statistisk sentralbyrå.

Utviklingen tyder på økt interesse for skogbruk. Mye av dagens hogst er skog etablert i forbindelse med skogreisningsperioden på 1900-tallet (Nygaard, 2025).

Økte tømmerpriser har bidratt til økt økonomisk interesse for hogst i kommunen. Mye av skogen som hogges i dag bærer preg av etterslep eller manglende oppfølging underveis i skogens omløp. Mange bestand bærer preg av tett planting som ikke er fulgt opp med tanke på grøfting, ungskogleie, tynning (Tabell 2).

Tabell 3: Oversikt over ulike skogkulturtiltak som er gjennomført i Aure kommune i perioden 2000-2024. Tiltakene er fordelt på antall daa nyplantet areal, antall stykk suppleringsplanter som er satt ut, antall daa som er markberedt og antall dekar det er gjennomført ungskogleie på. Data er hentet fra landbruksdirektoratet sitt saksbehandlingssystem ØKS.

År	Nyplanting daa	Suppleringsplanting stk	Markberedning daa	Ungskogleie daa
2000	272	7 025	67	444
2001	304	1 900	0	266
2002	281	11 500	61	353
2003	110	2 400	152	80
2004	101	700	6	183
2005	66	0	0	113
2006	35	0	189	62
2007	107	1 200	82	165
2008	74	0	396	182
2009	35	1 000	9	138
2010	43	1 000	5	83
2011	95	2 700	62	19
2012	38	2 000	126	4
2013	11	0	0	8
2014	79	500	0	50
2015	52	1 700	14	347
2016	40	0	0	130
2017	30	0	0	0
2018	195	0	166	125
2019	74	600	0	72
2020	162	2 000	227	73
2021	144	300	53	0
2022	703	6 100	314	95
2023	111	1 500	0	81
2024	463	10 800	178	154
Sum	3 625	54 925	2 107	3 227

Figur 7: Antall kubikk avvirket skog per år i Aure kommune i perioden 2000-2024. Data hentet fra statistisk sentralbyrå.

Skogressursene er en viktig del av naturgrunnlaget i kommunen. Skogen har betydning både som næringsressurs, klimafaktor og landskapselement. Aktiv skogforvaltning gjennom planting, ungskogpleie og hogst er viktig for å opprettholde produksjon og verdiskaping. Tilplanting etter hogst er lovpålagt (Skogloven § 6) og er en sentral del av bærekraftig skogbruk. Tilplanting på gjengroingsarealer kan bidra til økt skogproduksjon og økt binding av CO₂. Dette er også trukket fram som et viktig tiltak i Kystskogmeldinga 2022 (Kystskogbruket, 2022).

5.3 Jakt og viltressurser

Jakt har stor betydning i Aure kommune, både økonomisk og kulturelt. I Aure er det i hovedsak hjorten som er den dominerende hjortevilt-arten. Lokalt kan hjorten forårsake store skader på innmark, men samtidig så utgjør hjorten en stor ressurs for landbrukseiendommene i form av salg av jakt og kjøtt (Fossland, 2022; Miljødirektoratet, 2026). Aure kommune har i dag detaljerte planverk opp mot viltforvaltningen med mål og retningslinjer for forvaltningen av hjorteviltet som blant annet legger føringer på hvordan hjorteviltet skal forvaltes også opp i mot andre samfunnsinteresser som landbruk. I Aure kommune har avskytingen ligget rundt 1000 felte hjort per år. Det har de senere årene blitt svært populært at rettighetshavere leier ut jakten sin. Dette kan være en interessant tilleggsnæring til gården (Andersen & Aas, 2022).

5.4 Gårdsbruk og eiendomsstruktur

I Aure kommune er det registrert 627 landbrukseiendommer, hvorav 348 er fast bebodd. Totalt areal for landbrukseiendommene er om lag 615 200 dekar (Tall hentet fra statistisk sentralbyrå). Det er noe forskjell i datagrunnlaget mellom Statistisk sentralbyrå og landbruksregisteret, der landbruksregisteret viser 658 registrerte landbrukseiendommer.

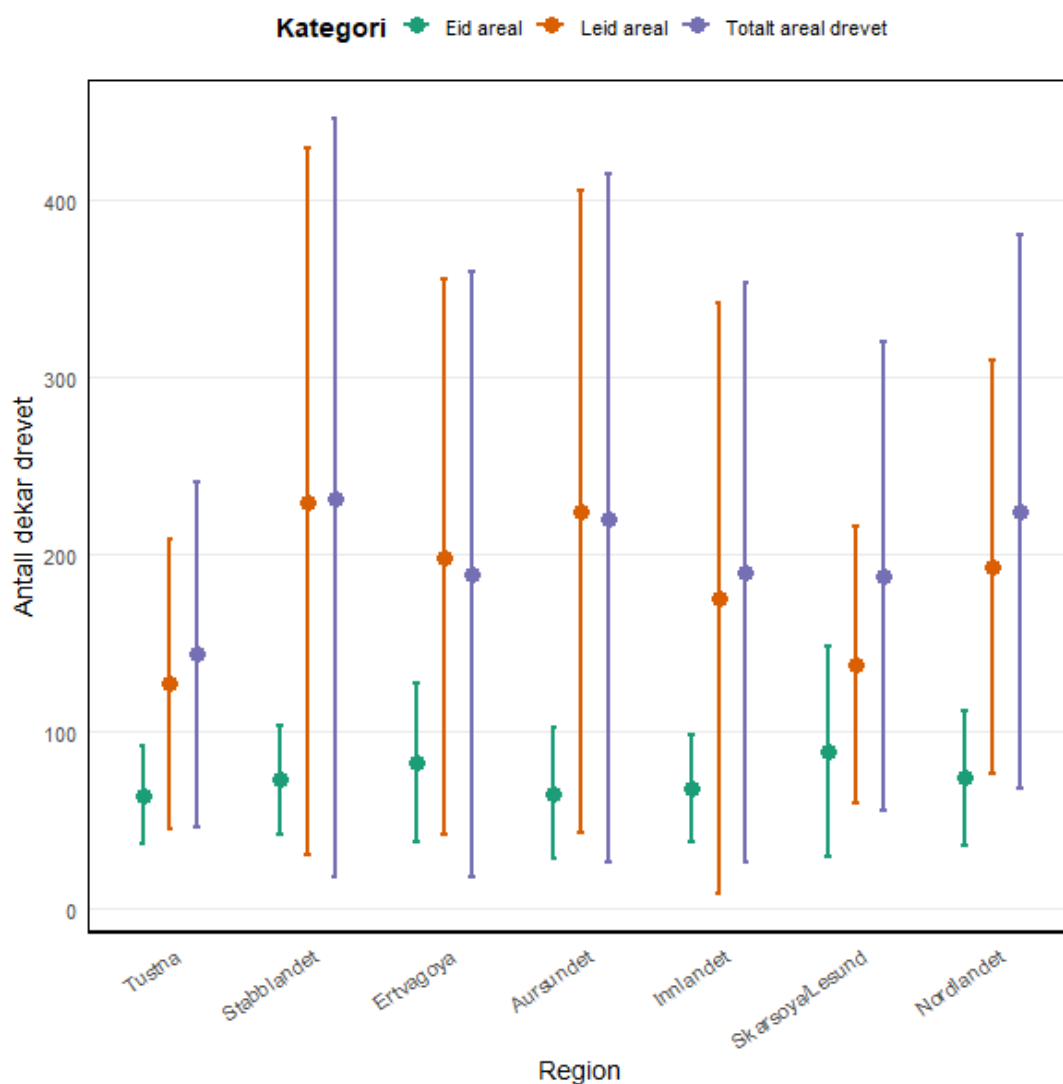
Eiendomsstrukturen i kommunen viser stor variasjon i størrelse. Når en grupperer eiendommene etter areal (daa), kommer det tydelig fram at mange eiendommer er relativt små sammenlignet med landsgjennomsnittet som ligger på rundt 1300 daa (SSB, 2013). I Aure er gjennomsnittsstørrelsen på en landbrukseiendom på cirka 577 daa (data hentet fra landbruksregisteret). Samtidig finnes det

også en betydelig andel større eiendommer, særlig i kategorien over 3 000 dekar. Den største eiendommen er på 6 323 dekar.

Strukturen på gårdsbrukene varierer etter driftsform og besetning. Generelt er gårdsbrukene i Aure små i nasjonal sammenheng. Dette kompenseres delvis ved at mange bruk driver jord på andre eiendommer gjennom jordleieavtaler. En stor del av produksjonsgrunnlaget i kommunen er derfor basert på leid areal. Flere gårdsbruk opprettholder drift ved å samarbeide med grunneiere og ved at maskinelt utstyr utnyttes på flere eiendommer. Som tidligere vist så er det mange landbrukseiendommer sammenlignet med antall foretak som driver med jordbruk, dette resulterer i at flere grunneiere oppfyller driveplikten av dyrka jord ved å leie ut arealene til gårdsbruk i drift.

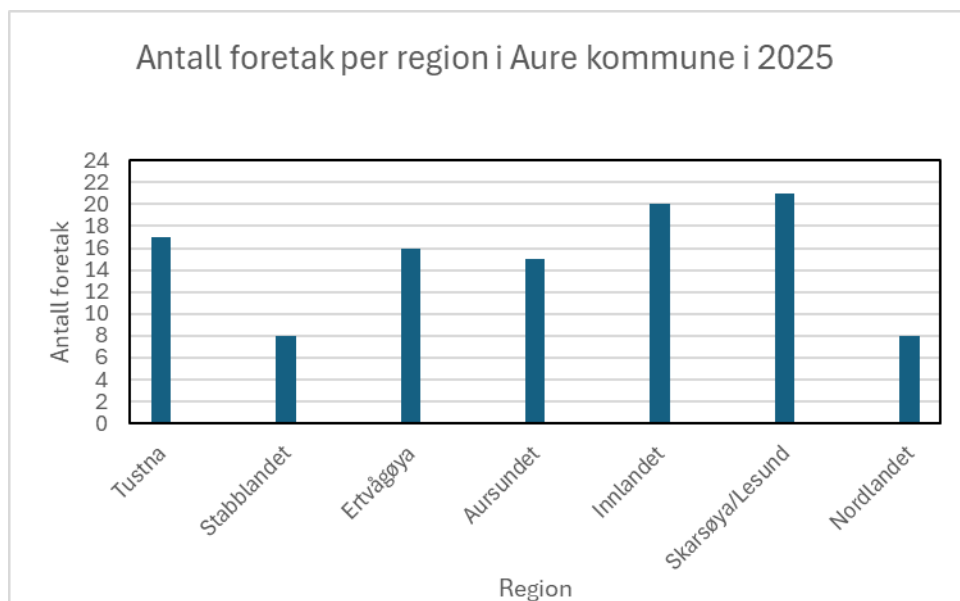
Fordelingen av foretak som driver med jordbruksproduksjon er relativt jevnt fordelt på de ulike regionene i Aure kommune (Figur 9). Vi vet av erfaring at selv om antallet foretak er relativt jevnt fordelt i kommunen, er det likevel en tendens til økt press på tilgangen til dyrka jord jo lenger nord i kommunen man kommer. Dette henger sammen med både antall gårdsbruk samt størrelse og type besetning. (Figur 8 og 9).

Gjennomsnittlig areal dyrka jord drevet med standardavvik per region

Figur 8: Gjennomsnittlig areal dyrka jord drevet per foretak, fordelt på regioner og type areal (eid areal, leid areal og totalt areal drevet). Stolpene viser gjennomsnitt per region, mens vertikale linjer indikerer standardavvik og dermed variasjonen

mellem foretak innen hver region. Figuren viser at leid areal utgjør en betydelig andel av det totale jordbruksarealet som drives i alle regioner.

Figur 9: Fordelingen av antall foretak som driver jordbruksproduksjon i Aure kommune. Data hentet fra søknad om produksjonstilskudd, søknadsomgang 2025

I Aure er det i tillegg til den vanlige gårdsdriften også to fellessetre i Aure. Der har flere gårdbrukere dyrene sine om sommeren. De to fellessetrene er Veadalen og Klakkan med til sammen 9 gårdsbruk som har dyr og produserer melk på setrene (tall hentet fra søknader om regionalt miljøprogram fra 2025).

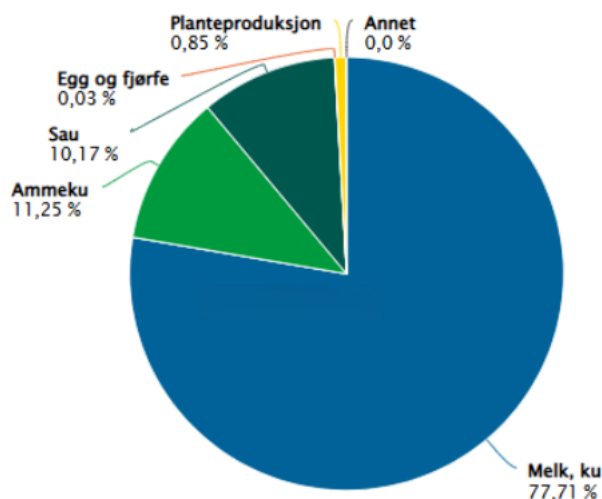
5.5 Landbrukets betydning for lokal verdiskaping

Landbruket er en viktig næring for sysselsetting, bosetting og verdiskaping i Aure kommune (Figur 10). I tillegg til direkte arbeidsplasser gir næringen ringvirkninger for blant annet transport, handel og foredling (Stoltenberg et al., 2025; Strandrud, 2025b).

Verdiskapingen fra jordbruket i Aure kommune er dokumentert i NIBIO's Arealbarometer, som viser bruttoprodukt inkludert tilskudd på kommunenivå (tabell 3 og figur 10)

Tabell 4: Verdiskaping per produksjon mill. kroner i Aure kommune, data hentet fra NIBIO rapport fra 2020.

Type produksjon	Mill. kroner
Melk, ku	27,36
Ammeku	3,96
Sau	3,58
Egg og fjørfe	0,01
Planteproduksjon	0,30
SUM	35,21

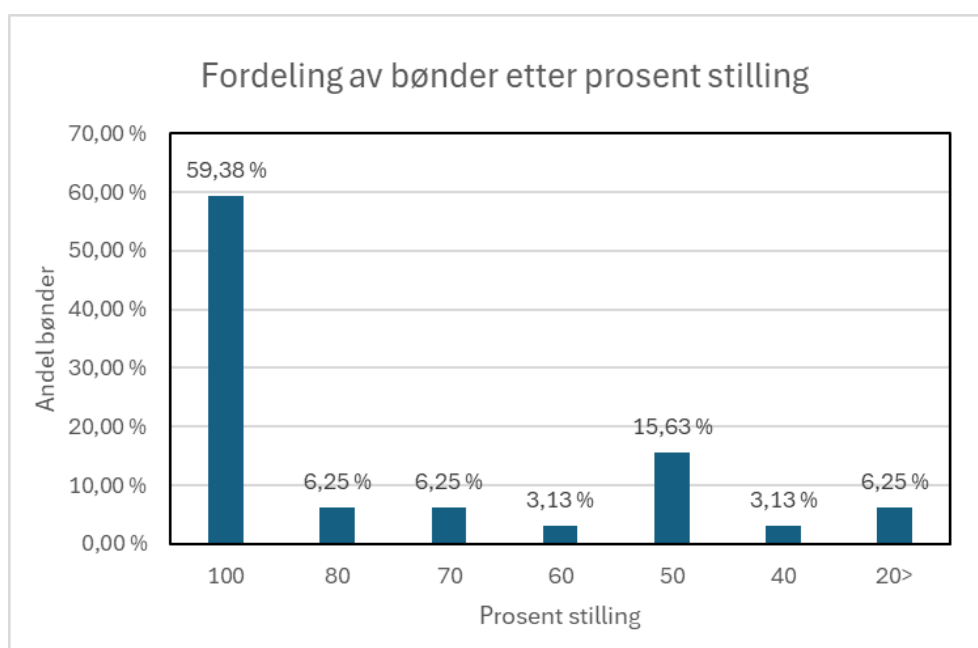

Figur 10: Verdiskapingen fra jordbruket i Aure kommune, data og figur hentet fra NIBIO sitt arealbarometer for 2025

5.6 Foretaksstruktur og tilleggsarbeid

De fleste gårdsbruk i Aure kommune er registrert som enkeltpersonforetak. På landsbasis er de fleste landbruksbedrifter også registrert som enkeltpersonsforetak ifølge tal fra statistisk sentralbyrå. Kombinasjonsbruk, der gårdsdrifta kombineres med arbeid utenfor bruket, er vanlig både lokalt og nasjonalt (Ulfeng, 2024). Spørreundersøkelsen som Aure kommune gjennomførte viser at nesten 80 prosent av gårdbrukerne har tilleggsjobb, mens om lag 20 prosent arbeider fulltid på gården (Figur 11).

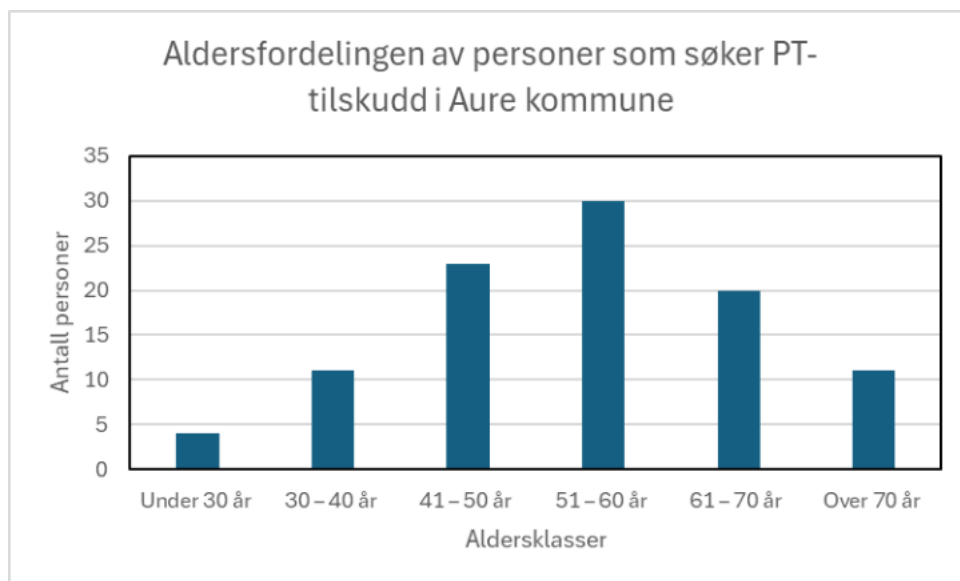
Ifølge Landbruksbarometeret har majoriteten av norske bønder én eller flere inntektskilder utenom gårdsdrifta, noe som bekrefter at kombinasjonsnæring er en viktig del av landbrukets inntektsgrunnlag (agrianalyse, 2025).

Figur 11: Fordelingen i av bønder (prosent) i ulike prosent-stillinger (N:42) i Aure kommune. Data hentet fra spørreundersøkelsen til Aure kommune.

3.7 Rekruttering og alderssammensetning

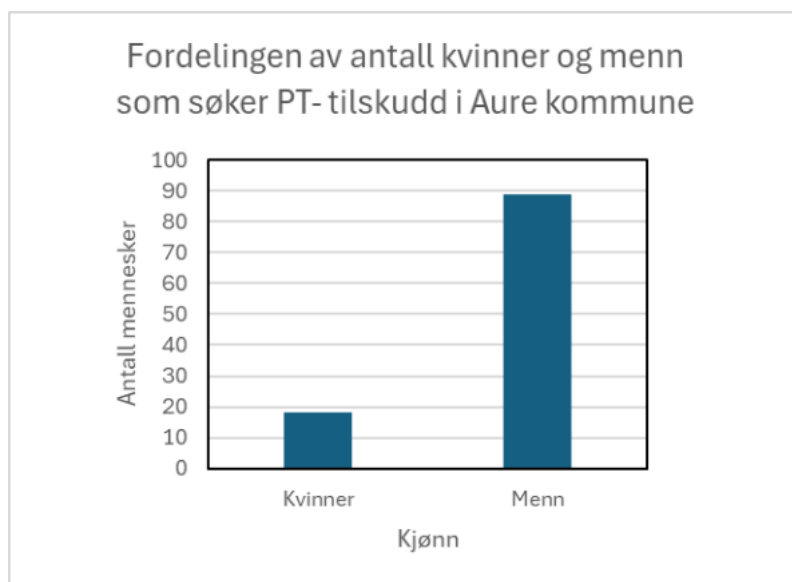
Landbruket i Aure kommune er preget av høy gjennomsnittsalder blant gårdbrukerne. Dette er en utvikling som også gjelder nasjonalt. Ifølge Statistisk sentralbyrå er gjennomsnittsalderen blant personlige eiere av jordbruksforetak i Norge rundt 52 år, og andelen eldre gårdbrukere har økt over tid (Norsk Bonde- og Småbrukarlag, n.d.) Lokale tall viser få unge gårdbrukere sammenlignet med aldersgruppene 61–70 år og 70 år og eldre (Figur 12). Dette indikerer lav rekruttering og få generasjonsskifter, noe som samsvarer med nasjonale vurderinger (Norges bondelag, 2018). Ifølge Norsk Bonde- og Småbrukarlag er kun én av seks bønder i Norge under 40 år (Norsk Bonde- og Småbrukarlag, n.d.).

Figur 12: Aldersfordelingen på personer som driver jordbruksforetak og søkte om produksjons- og avløsertilskudd i Aure kommune, søknadsåret 2025.

Den høye gjennomsnittsalderen kan tyde på at mange fortsetter i yrket langt utover normal pensjonsalder som er mellom 62 og 67 år (Pedersen, 2026). Dette kan både reflektere sterk tilknytning til gårdsdrifta og utfordringer knyttet til eierskifte og rekruttering (regjeringen.no, 2025).

Jordbruket i Aure kommune er mannsdominert, med 18 kvinner og 89 menn blant søkere av produksjons- og avløsertilskudd (Figur 13). Dette er i tråd med nasjonale tall, der kvinner utgjør om lag 14–15 prosent av eiere av jordbruksforetak (Zahl-Thanem & Melås, 2025).

Figur 13: Fordelingen mellom kjønn som driver jordbruksforetak og søkte om produksjons- og avløsertilskudd i Aure kommune, søknadsåret 2025.

Det er likevel viktig å understreke at gårdsbruk i praksis ofte drives som familieforetak, der begge partnere bidrar i drifta. Kvinners arbeidsinnsats kommer ikke alltid fullt fram i registrert statistikk (Zahl-Thanem & Melås, 2025).

5.7 Klima og naturgrunnlag

Aure kommune er en typisk kystkommune på Nordmøre, og klimaet er sterkt påvirket av nærheten til havet. Klimaet er preget av milde vintre og relativt kjølige somre. Samtidig får vi store mengder nedbør gjennom året, særlig om høsten og vinteren. Været er ofte skiftende med mye vind og fuktig luft fra havet.

Naturgrunnlaget i Aure er variert og består av fjell, daler, fjorder, øyer og kystlandskap. Kommunen har et typisk nordmørsk fjord- og fjellandskap, der bratte fjellsider strekker seg ned mot fjordene og sjøen. Mellom fjellene finnes mindre dalfører med jordbruksområder og skog. Landskapet er mange steder frodig på grunn av det milde og fuktige klimaet, som gir gode vekstforhold for både løvskog, barskog og lyngvegetasjon (Stokkan & Thorsnæs, 2026). Jordkvaliteten for dyrka mark er i liten grad kartlagt i Aure kommune. Basert på observasjoner i felt og data fra produksjons- og avløsertilskudd framstår enkelte bruk likevel som produktive grasarealer.

Det finnes mange små og større vassdrag i Aure. Fra fjellområdene renner bekker og elver ned mot fjordene og sjøen, og disse bidrar til både landskapsforming og biologisk mangfold. Flere områder i Aure er vernet som naturreservater for å bevare viktige naturtyper og arts mangfold. Aure har blant annet områder med gammel kystfuruskog, myrområder og artsrike løvskoger (Stokkan & Thorsnæs, 2026). På samme vis som skogen bidrar til tømmer, viltressurser og rekreasjon så byr den også på gode utmarksbeitemuligheter.

Kystnaturen i Aure gir også gode leveområder for mange dyrearter. Kommunen er kjent for store bestander av hjortevilt, og havørn er et vanlig syn langs kysten. Fjorder og havområder har dessuten vært viktige for fiske og bosetting gjennom lang tid. Naturressursene har derfor hatt stor betydning for næringsliv og bosettingsmønster i kommunen.

Bilde 2: Kystnatur i Aure kommune. Foto: Aure kommune.

5.8 Samarbeid og organisering (landbrukskontor, regionale aktører og næringsorganisasjoner)

Landbruksforvaltningen i kommunen ivaretas gjennom et samarbeid mellom nasjonale, regionale og lokale aktører. Denne strukturen skal sikre helhetlig forvaltning, faglig støtte og gode rammevilkår for den enkelte bonde.

5.8.1 Overordnet forvaltningsnivå

På nasjonalt nivå er Landbruks- og matdepartementet (LMD) øverste myndighet for landbrukspolitikken. Departementet fastsetter mål og rammer for landbrukssektoren og har ansvar for lover, forskrifter og økonomiske virkemidler. Landbruksdirektoratet er underlagt LMD og har ansvar for å forvalte tilskuddsordninger, drive faglig utviklingsarbeid og sikre at nasjonale landbrukspolitiske mål blir fulgt opp i praksis.

5.8.2 Regionalt forvaltningsnivå

På regionalt nivå ivaretar Statsforvaltaren og fylkeskommunen viktige roller:

- Statsforvaltaren har ansvar for forvaltning, tilskuddsforvaltning og veiledning innen blant annet jordbruk, skogbruk, miljø og klima.
- Fylkeskommunen har ansvar for regional utvikling, næringsutvikling, kompetansetiltak og deler av virkemiddelapparatet rettet mot landbruk og bygdeutvikling. Fylkeskommunen har også ansvar for blant annet forvaltning av kulturminner.

5.8.3 Lokalt forvaltningsnivå

Aure kommune har ansvar for den lokale landbruksforvaltningen. Kommunen fungerer som bindeledd mellom statlige myndigheter og næringsutøverne, og behandler blant annet tilskuddssaker, plansaker og jord- og konsesjonssaker, for å nevne noen.

I tillegg finnes det flere lokale og regionale aktører som bidrar til faglig oppfølging og kompetanseheving for bøndene (listen er ikke uttømmende):

- Norsk Landbruksrådgivning (NLR) gir faglig rådgivning innen planteproduksjon, grovfôr, klima, miljø og økonomi.
- Landbruk Nordvest tilbyr avløsertjenester, regnskap og administrativ støtte, og bidrar til å gjøre landbruket mer robust og attraktivt som yrke.

I tillegg til den formelle landbruksforvaltningen er samarbeid mellom organisasjoner og næringsaktører viktig for utviklingen av landbruket i kommunen.

5.8.4 Samarbeidsrådet i landbruket i aure kommune

For å sikre dialog, samordning og felles forståelse av utfordringer og muligheter i landbruket, er flere sentrale aktører samlet i Samarbeidsrådet for landbruk i Aure kommune. Rådet er en viktig arena for informasjon, samarbeid og innspill til kommunale prosesser. Samarbeidsrådet er organisert ved at

kommunen inviterer til møter og fører referat. Samarbeidsrådet brukes blant annet til å diskutere aktuelle saker, utarbeide felles aktivitetskalender og gi innspill i høringssaker.

Følgende organisasjoner og lag deltar i samarbeidsrådet:

- Aure Bondelag
- Aure Bonde- og Småbrukarlag
- Aure Utmarksbeitelag
- Produsentlagene TINE og Nortura
- Landbruk Nordvest
- Norsk Landbruksrådgivning
- Aure/Tustna Skogeierlag
- Aure Viltforvaltningslag

Denne bredden av aktører bidrar til at både jordbruk, skogbruk, utmark, husdyrproduksjon og viltforvaltning blir ivaretatt i det lokale landbrukssamarbeidet.

Til slutt er det viktig å understreke at bonden er den mest sentrale aktøren i landbruket. Alle offentlige og private støttefunksjoner, organisasjoner og forvaltningsledd har som mål å legge til rette for en bærekraftig, lønnsom og framtidsrettet landbruksnæring i Aure.

6. Utfordringer og muligheter

6.1 Strukturendring og økonomi

Utviklingen har gått mot stadig større enheter i landbruket (Strandrud, 2025a). Kostnadsnivået har bidratt til denne utviklingen, men også tilskuddsordningene, som i flere tilfeller stimulerer til volumproduksjon. Siden det er driveplikt på all dyrka jord, gir dette muligheter for gårdsbruk som er i drift til å vokse.

I Aure er landskapet og avstandene slik at det i utgangspunktet ikke ligger til rette for store enheter. Dette kompenseres blant annet gjennom arbeid utenfor gårdsbruket, eller ved at det arbeides for å utnytte flest mulig av gårdens ressurser. Selv om det den siste tiden har vært stor etterspørsel etter småbruk, er det en økonomisk utfordring å opprettholde nødvendige investeringer for å tilfredsstille krav til dyrevelferd og tekniske løsninger (Landbruks- og matdepartementet, 2026).

For å opprettholde drift og bosetting på gårdene i Aure er det behov for gode støtteordninger som sikrer videre drift av både små og store enheter. Dette er viktig med tanke på matproduksjon, men også for beredskapen i en større sammenheng.

Mindre gårdseiendommer som alene ikke kan gi tilfredsstillende inntektsmuligheter, kan være en utfordring når det gjelder bo- og driveplikten i kommunen. Lovverket gir rom for å legge vekt på bosettingshensynet ved behandling av saker som berører landbruksinteresser. Dersom det ikke er formålstjenlig at fritidseiendommer har større landbruksarealer, kan fradeling av landbruksarealene til gårdsbruk i drift være aktuelt.

I 2034 trer kravet om løsdrift for storfe i kraft, noe som kan føre til store endringer i landbruket lokalt i kommunen (Norges Bondelag, 2016a). I spørreundersøkelsen som kommunen sendte ut, svarer 65,5 prosent av de som driver med storfe at driftsbygningen deres ikke tilfredsstiller løsdriftskravet. Imidlertid oppgir 34,4 prosent at driftsbygningen tilfredsstiller kravet, og noen har allerede startet

eller planlegger å bygge om i tråd med kravet. I spørreundersøkelsen svarer 42,1 prosent at de er usikre på om de vil bygge om for å oppfylle kravet. Tilsvarende oppgir 42,1 prosent at de ikke vil bygge om, mens 15,7 prosent oppgir at de kommer til å bygge om for å oppfylle kravet.

6.2 Rekruttering og generasjonsskifte

Som tidligere vist er det en skjev aldersfordeling blant de som driver jordbruksproduksjon i Aure kommune. Manglende rekruttering kan føre til utfordringer som kan bli aktuelle i løpet av planperioden for denne landbruksplanen. På grunn av usikkerhet knyttet til hvor lenge gårdsbrukene vil opprettholde driften, kan det være vanskelig å forutse hvordan rekrutteringen vil utvikle seg i framtiden. Tendensene viser også at de fleste gårdbrukerne har arbeid utenom gårdsbruket. Dette kan tyde på at flere på sikt kan velge annet arbeid framfor gårdsdrift. I spørreundersøkelsen svarer imidlertid 43 av 45 at de har planer om fortsatt drift og bosetting på gårdsbruket. Dette er svært positivt.

Det finnes flere ordninger som skal bidra til gode generasjonsskifter. For nye bønder som skal inn i landbruket, kan mentorordningen være nyttig. Mentorordningen administreres av NLR og innebærer at erfarne bønder fungerer som diskusjonspartnere for nye bønder det første året. Mentoren godtgjøres av NLR, mens ordningen er gratis for bonden.

Tilskudd til tidligpensjon fra fylte 62 år er en ordning gjennom Landbruksdirektoratet. Et krav for å motta tidligpensjon er at gårdsbruket er overdratt til ny eier, og at det ikke mottas næringsinntekt fra gårdsbruket. Ordningen skal bidra til å legge til rette for overdragelse av gårdsseiendommer. Tilskudd til mindre investeringer ved generasjonsskifte, samt tilskudd til investeringer i driftsbygninger og produksjonsanlegg, bevilges gjennom Innovasjon Norge.

Utfordringene ved generasjonsskifte er i hovedsak knyttet til økonomi. Dette gjelder både muligheten for tilstrekkelig inntjening og viljen og muligheten til å investere i driftsbygninger og utstyr. En annen utfordring er at landbruket ofte konkurrerer med andre yrker som kan gi bedre lønn og mer fritid. I tillegg driver den enkelte gårdbrukeren ofte gårdsbruket i flere år enn det som tilsvarer en vanlig pensjonsalder. Dette kan være tilfellet når en ser på aldersfordelingen blant gårdbrukerne i Aure. Et sent generasjonsskifte kan føre til at neste generasjon allerede er etablert med annet arbeid og bosatt i en annen del av landet.

De siste jordbruksavtalene har bedret velferdsordningene i landbruket betydelig gjennom bl.a økte satser for avløsning og fjerning av samordningsregelen ved svangerskap og fødsel fra 2027. Dette styrker sikkerhetsnettet for bonden, forenkler hverdagen og vil forhåpentligvis bidra til økt rekruttering.

Landbrukskontoret bidrar ofte i forbindelse med generasjonsskifter, både når det gjelder å komme i gang som ny bonde og gjennom saksbehandling knyttet til konsesjon og ajourhold av landbruksregisteret. Norsk Landbruksrådgiving tilbyr også tjenester som er relevante ved generasjonsskifter, og bidrar på samme måte som kommunen med rådgivning til bonden. For å sikre tilstrekkelig antall generasjonsskifter til å opprettholde antallet gårdsbruk i drift, kreves det et betydelig arbeid med rådgivning og tilrettelegging slik at prosessene kan gjennomføres på en god måte.

I spørreundersøkelsen til Aure kommune ble gårdbrukerne spurt om hvordan de ser for seg landbruket i Aure kommune om ti år. Flere svarer at de er bekymret for at det vil bli flere nedlagte bruk, samtidig som noen av disse brukene kan bli videreført av andre. Samtidig er det flere som er positive til utviklingen i landbruket i framtiden (Tabell 5).

Tabell 5: Svar fra spørreundersøkelsen til Aure kommune der spørsmålet var: Hvordan ser du for deg landbruket i Aure i fremtiden (Neste 10 år).

Mange som legger ned driften framover årene	De som bygger ut for å imøtekomme løsdriftskravene fram til 2034 vil utvide produksjonen.	ulempe.
Lange og tunge. Og sikkert mange tunge valg.	Dårlige økonomiske utsikter for smådrift.	Usikker. Kommer an på økonomiske rammebetingelser.
De som ikke ønsker å binde opp mye kapital på utbygging, vil enten legge om drifta til enklere produksjon, eller avslutte sin gårdsdrift.	håper dei som holder på gjør det og att fleire starter på	jeg tror at det er en god del jordbruk og de som ble med videre har bygd om til løsdrift
Økt matproduksjon, økt beitebruk i utmark. God kombinasjon av små, mellomstore bruk. Melkeproduksjon og ammekuproduksjon er likeverdige driftsformer.	Vi må få inn nye eiere på jordbrukeiendommene sør i kommunen, som ønsker å bruke dyrkajord og beiter til å produsere mat. Ikke drive kun for å få ut mest mulig tilskudd. Det er ødeleggende for omdømme til næringa.	Det blir vel mindre bønder. Støre bruk for de som driver.
Færre gårdsbruk. Utbygging av flere robotfjøs.	Noen mindre bruk	Kommer an på støtte til nybygg av driftsbygning. Blir kanskje færre bønder om det ikke er mer støtte til å bygge.
Lokalt må hjortebestanden holdes nede på et akseptabelt nivå ellers får vi i Aure en stor konkurranse	Det kommer mye an på jordbrukspolitikken som blir ført og utviklingen i verden.	Med framhald av dagens landbrukspolitikk, som altså er den samme som dei siste 70 år, - mesteparten nedlagt - unntatt her
Flere nedlagte gårdsbruk tror jeg. Aure må bli del av en større kommune og få utvidet landbruksplanene sine.	Håper det er et aktivt miljø med engasjerte bønder, og ikke minst nye unge bønder på plass.	det er fortsatt gårdsbruk og det mange så som hat tatt bruk og bygd nye fjøs
Samme som nå	utviklingen og flere aktive bruk og godt samarbeid mellom hverandre med forståelse for	

6.3 Psykisk helse i landbruket

Bonden er den viktigste ressursen på gårdsbruket. Det er grunnleggende å være bevisst på betydningen av en sterk fysisk og psykisk helse over tid. Som bonde har man ansvar for egen beredskap, som innebærer å være forberedt på å håndtere kriser og opprettholde driften under vanskelige forhold. Som tidligere vist er landbruket ofte organisert som enkeltpersonsforetak. Arbeidet gjøres ofte alene og en treffer ikke nødvendigvis så ofte kollegaer. Nettsiden godtbondeveitt.no har skrevet flere artikler om psykisk helse landbruket og kan vise til at bonden er svært utsatt på grunn av strukturen i landbruket.

Selvstendighet er ofte en styrke og drivkraft i bondelivet. Men når hverdagen blir for tung, kan den samme selvstendigheten gjøre det vanskelig å be om hjelp. I situasjoner der bonden selv ikke klarer å løse problemene er det viktig å kjenne til at det finnes hjelp og fellesskap å støtte seg til når man skulle trenge det.

I dag er det flere hjelpemidler tilgjengelig om en sliter både psykisk og fysisk, men utfordringen er ofte terskelen for å ta kontakt å be om hjelp. I dag har Aure kommune gode tjenester både gjennom fastleger, psykisk helse og rus samt andre helsetjenester. Mange opplever det som krevende å søke hjelp for psykiske eller fysiske helseutfordringer

For at terskelen for å be om hjelp skal være kortere så er det viktig med gode velferdsordninger, god synlighet på tjenestene i kommunen samt et godt nettverk som kan bistå.

6.4 Klima og miljø

Aure kommune har et typisk kystklima med milde temperaturer og store nedbørsmengder gjennom store deler av året. Klimaet gir gode forhold for grasproduksjon, men kan også skape utfordringer for landbruket. Store nedbørsmengder kan føre til avrenning av næringsstoffer fra jordbruksareal til bekker og vassdrag, samt økt fare for erosjon og jordpakking. Kraftige nedbørsperioder kan også føre til at bekker og elver går over sine bredder og forårsaker skader på dyrka jord, landbruksveier og annen infrastruktur (Øygarden, n.d.). Kantvegetasjon langs vassdrag er viktig for å redusere avrenning og erosjon fra jordbruksarealene.

God drenering er en forutsetning for å opprettholde produksjonen på jordbruksarealene. Mange av dreneringssystemene er gamle, mangelfullt vedlikeholdt eller ødelagt, samtidig som moderne landbruk i større grad benytter tyngre maskiner og utstyr enn tidligere (Torsteinsen, 2023). Dette kan føre til økt belastning på jorda. En stor andel leiejord og store driftsenheter kan også gjøre det mer krevende å prioritere vedlikehold og investeringer i dreneringstiltak på alle arealer. Drenering er et viktig tiltak for både produksjon, klima og miljø. Godt drenert jord gir bedre vekstforhold, reduserer risikoen for jordpakking og kan bidra til å redusere utslipp av lystgass fra jordbruksjord. Kommunen opplever stor etterspørsel etter tilskuddsmidler til drenering, og dette er et prioritert tiltak innen tilskuddsforvaltningen.

I spørreundersøkelsen til Aure kommune svarer flere at de ser behov for å gjennomføre drenering av dyrka areal for å møte utfordringene som følger av et våtere klima.

Klimaendringer forventes å gi mer ekstremvær i form av økt nedbør og hyppigere perioder med intens nedbør (Landbruksdirektoratet, 2022; Miljødirektoratet, 2025). Dette kan føre til større utfordringer knyttet til avrenning, erosjon og skader på infrastruktur. Samtidig kan høyere gjennomsnittstemperatur påvirke dagens produksjoner og dyrkingsforhold. Endrede klimaforhold

kan imidlertid også gi nye muligheter gjennom lengre vekstsesong og mulighet for alternative produksjoner og plantesorter som er bedre tilpasset framtidens klima (NIBIO et al., 2024).

Jordbruket står for en betydelig del av klimagassutslippene fra norsk landbruk, blant annet i form av metan og lystgass. Metanutslippene kommer hovedsakelig fra fordøyelsen hos drøvtyggere, mens lystgassutslipp i stor grad er knyttet til gjødselhåndtering og bruk av nitrogenholdig gjødsel. God agronomi, riktig gjødsling, god drenering og bruk av nitrogenfikserende vekster er viktige tiltak for å redusere utslipp og begrense tap av næringsstoffer til vassdrag. Landbruket har også utviklet klimakalkulatorer som kan brukes til å kartlegge utslipp og vurdere effekten av ulike klimatiltak på gårdsnivå (Norges Bondelag, 2020).

Landbrukets klimaavtale med staten innebærer at klimakalkulatoren og klimarådgiving skal være viktige verktøy for å redusere klimagassutslipp og styrke ressursutnyttelsen. Avtalen setter mål om å redusere utslipp og øke opptaket av karbon tilsvarende 5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2021–2030.

Landbruket spiller samtidig en viktig rolle i å opprettholde kulturlandskapet og det biologiske mangfoldet i kommunen. Aktiv drift, beiting og slått bidrar til å holde landskapet åpent og gir leveområder for mange arter av planter, insekter og fugler (Bjørlo & Eng, 2024). Gjengroing av jordbruksareal kan føre til tap av både kulturlandskap og biologisk mangfold (Bryn, 2021). Forurensning og forsøpling er også relevante miljøutfordringer i landbruket. Dette gjelder blant annet håndtering av rundballeplast, utrangert landbruksutstyr, gamle gjerder og annet avfall. God avfallshåndtering og levering til godkjente mottak er viktig for å redusere negative konsekvenser for miljøet.

I Aure er håndteringen av rundballeplast en særlig utfordring. Plast kommer på avveie, og gamle rundballer kan bli liggende igjen og skades av blant annet hjortedyr. Over tid kan plastbiter spres med vinden og føre til forsøpling av naturen. Utfordringene forsterkes av manglende lokale mottak for rundballeplast og begrensede organiserte løsninger for innsamling.

Det er også utfordringer knyttet til lagring av rundballer. Dette gjelder blant annet risiko for forurensning fra silosaft og behovet for å sikre at rundballene lagres på en måte som reduserer faren for skader på plasten og påfølgende forsøpling. Bedre tilrettelegging for innsamling og levering av rundballeplast, kombinert med god lagring og håndtering på det enkelte gårdsbruk, vil derfor være viktige tiltak for å redusere forsøpling og miljøbelastning.

6.5 Innovasjon- og teknologiutvikling

Landbruket er i stadig utvikling og påvirkes kontinuerlig av ny teknologi, nye driftsmetoder og endrede krav fra myndigheter og samfunn. Teknologisk utvikling har de siste årene ført til store endringer i hvordan gårdsbruk drives, både innen planteproduksjon og husdyrhold. Moderne teknologi kan bidra til mer effektiv drift, bedre ressursutnyttelse og dyrevelferd, samt enklere arbeidshverdag for bonden (Kusnierek, 2023; Landbruks- og matdepartementet, 2022).

Jordbruket blir mer og mer preget av ny teknologi som GPS-styrte maskiner, melkeroboter, automatiserte føringssystemer, virtuelle gjerder for dyr og andre teknologiske utviklinger. Slike løsninger kan bidra til økt presisjon i drifta, redusert ressursbruk og bedre dyrevelferd. Teknologien kan også gi bonden bedre oversikt over produksjonen og gjøre det enklere å dokumentere drift og oppfylle krav til rapportering og kvalitetssikring. I tillegg blir jobben lettere, mer fleksibel og kan bidra til å gjøre bondeyrket mer attraktivt for flere.

Samtidig fører den teknologiske utviklingen til økte investeringsbehov og høyere krav til kompetanse. Mange gårdsbruk står overfor store økonomiske investeringer dersom de skal ta i bruk ny teknologi og moderne driftsløsninger. Økte krav til digital kompetanse kan også føre til at enkelte opplever overgangen til mer digital drift som krevende.

Endringer i landbrukspolitik, klima- og miljøkrav samt forventninger fra samfunnet påvirker også utviklingen i næringa. Det stilles stadig større krav til dokumentasjon, bærekraft, dyrevelferd og miljøhensyn. Teknologi og innovasjon vil derfor være viktige verktøy for å møte framtidige utfordringer og bidra til et mer bærekraftig og konkurransedyktig landbruk.

Samtidig er det viktig at utviklingen skjer på en måte som gjør at både små og store gårdsbruk har mulighet til å ta del i omstillingen. Tilgang til rådgivning, kompetanseheving og investeringsordninger vil være viktig for å sikre videre utvikling og rekruttering i landbruket.

6.6 Arealpress og jordvern

Tilgangen på tilstrekkelig areal er essensielt for å kunne opprettholde gårdsdrifta. Som tidligere vist driver de fleste gårdsbruk mye mer leid areal enn eget eid areal. Dette kommer spesielt godt fram om vi ser på antall landbrukseiendommer opp mot antall produksjonstilskudd søknader i løpet av et år. I Norge er det ifølge lovverket driveplikt på all dyrka jord, det vil si at flere av de som har landbrukseiendommer oppfyller driveplikten ved å leie ut jorda si. Det er en viss usikkerhet når en har mye leiejord ved at kontraktene vanligvis bare varer 10 år og at det ofte er flere bruk som ønsker samme leiejord. Det er en del konkurranse om leiejord i Aure kommune, spesielt nord i kommunen. Her er det flere større bruk som alle er avhengig av mye leiejord.

Samtidig så har det også de senere årene vært en oppblomstring av mindre bruk som driver med småfehold. Disse skal også drive sin andel jord noe som kan føre til konflikter med de større brukene.

Selv om det er stor etterspørsel etter dyrka jord noen steder i kommunen, så er det også mye areal som ikke drives eller ikke tilfredsstiller kravene i driveplikten. Ifølge kartlaget AR5 i Nibio gårdskart er 4889 daa rangert som mulig ute av drift, noe som tilsier 19,2% av den totale jordbruksjorda og 3969 daa dyrka jord blir ikke utbetalt tilskudd for. Dette kan være alt fra små dyrka-areal som er for smale/små for å kjøre på med moderne utstyr eller store fulldyrket areal som er helt ute av drift.

Landbrukskontoret var ute sommeren 2025 og gjennomførte en egen befarings av dyrka arealene i kommunen og fant ut at 3274,4 daa ikke var drevet i henhold til kravene i driveplikten (kart 2). Befaringen gav kommunen et utgangspunkt for eventuelle kontroller som kunne bli aktuelle i samme år.

Arealpresset er en svært tveegget problematikk da det på den ene siden er stor etterspørsel etter dyrka jord, samtidig som det er mye areal ute av drift. Mye av utfordringen kan i tillegg til tilleggsarealenes utforming forklares med avstander. Det er svært kostbart å kjøre lange avstander for å drive leiejord, og bonden må ofte ta et valg hva som er økonomisk forsvarlig å drive med tanke på avstand fra driftsenhet til leiejorda. Det også slik at mange kanskje driver mer areal en de har behov for med tanke på dyretall. Dette kan også tilføye problematikken der noen har marginalt med jord i forhold til dyretall, mens andre har for mye.

Kart 2: Skjermbilde fra appen We-hunt som landbrukskontoret brukte for å markere areal som potensielt var ute av drift under egne befaringer som ble gjennomført sommeren 2025.

I tillegg til press rundt dyrka areal så er det også utfordringer knyttet til utmarksressursene i Aure kommune. Selv om utmarksressursene representerer store muligheter, er store deler av beiteressursene lite utnyttet. Det er behov for bedre kartlegging av utmarksbeiteressursene for å identifisere de mest egnede områdene for beitebruk og legge til rette for økt utnyttelse av ressursene. For å sikre mer forutsigbar bruk av utmarksarealene kan det også være behov for tydeligere avtaler og leiekontrakter knyttet til beitebruk.

Arealpress og endret arealbruk kan også skape konflikter mellom landbruk og andre interesser. Utbygging av hus, hytter og fritidsbebyggelse kan føre til tap av beiteområder og dyrka jorder og dermed føre til økt press på landbruksarealer. I Aure er det registrert hele 1522 hytter og andre fritidsboliger. Det samme gjelder for større byggeprosjekt der utbygging kan komme i konflikt med dyrka jord.

6.7 Skogbruk

Innen skogbruket er det flere utfordringer knyttet til bestandsomløpet og skjøtsel av skogen. Manglende oppfølging innen ungskogpleie er en spesielt stor utfordring i Aure og kan redusere framtidig produksjon og kvalitet på skogen (Ludvigsen, 2023). Det har i mange år blitt prøvd å legge søkelys på ungskogpleie som øker produksjonen og gir bedre virke på sikt. Men det er dessverre som tidligere vist lite aktiviteter innen skogkultur. Det er også utfordringer knyttet til tilstrekkelig planting etter hogst. Som tidligere vist så er skogbruket i Aure relativt lite sammenlignet med andre kommuner som historisk har hatt et mer aktivt skogbruk over tid. I Aure er det kun de senere årene at avvirkningen har tatt seg opp, noe som er svært positivt. I dag er det gode tilskuddsordninger i skogbruket, samt ordninger rundt skogfond som har som formål at det investeres i framtidsskogen. Utfordringen er kanskje mest knyttet til lite erfaring og kompetanse om skogbruk og ordningene innen skog. Det er også flere utfordringer knyttet til veinett og infrastruktur i skogbruket.

Aksellastbegrensninger på vegnettet (spesielt kommunale veier) gjør det vanskelig å få transportert ut tømmer på en effektiv måte. Dette kan redusere lønnsomheten i skogbruket og begrense uttaket av skogressursene. Det er også behov for flere egnede lunneplasser langs offentlig veg for å legge bedre til rette for tømmertransport og drift i skogen. Videre vil økt aktivitet innen skogbruk kreve god planlegging og balansering mellom hensyn til næring, klima, biologisk mangfold og friluftsliv.

Det er svært viktig at skogbruket får økt fokus som en god tilleggsressurs til gården. Skogen er fornybar og kan gi økonomiske goder i generasjoner. I store deler av Aure kommune er det svært gode forhold for skogproduksjon, spesielt for gran noe som gir god vekst og kortere omløpstid.

Samtidig er det viktig at skogen blir verdsatt for andre formål utenom ren skogsdrift. Skogen byr på gode friluftsmuligheter, kulturelle muligheter og skog i god vekst er også viktig i klimasammenheng ved at den binder karbon (CO₂).

6.8 Fornybar energiproduksjon i landbruket

Etterspørselen etter energi forventes å øke framover. Fornybar energiproduksjon skal bidra til omstillingen fra fossil energibruk og dekke forventet vekst i nytt og eksisterende næringsliv. Kunnskap om energiproduksjon og en mer desentralisert produksjon, fordelt på flere anlegg, kan være viktig i en tid der samfunnet må styrke beredskapen. Landbruksnæringen har arealer og ressurser som kan spille en viktig rolle i denne sammenhengen. Produksjon av fornybar energi kan bidra til bedre ressursutnyttelse i landbruket, samtidig som det kan gi økte inntektsmuligheter og styrke både landbruksnæringen og lokalsamfunnenes egen beredskap.

Fornybar energi i landbruket handler om å produsere og bruke energi fra fornybare kilder. Dette kan redusere energikostnadene, gi nye inntektsmuligheter og bidra til lavere klimagassutslipp. Vind-, sol- og vannkraft er energikilder som kan bidra til økt produksjon av fornybar energi. Det forventes økt oppmerksomhet rundt disse mulighetene framover, blant annet som følge av signaler fra sentrale myndigheter om behov for økt energiproduksjon. Slike kraftprosjekter krever ofte betydelig kapital og utvikles gjerne i samarbeid mellom grunneiere og kraftselskaper. Større energiprosjekter kan kreve konsesjon etter energiloven eller vannressursloven, avhengig av type og størrelse på tiltaket. Storskala kraftproduksjon krever areal og, for vannkraft, tilstrekkelige vannressurser. I Aure kan landbrukseiendommer og andre grunneiere ha arealer og naturressurser som kan være aktuelle for slik produksjon.

I Aure er det per i dag bygget to små vannkraftverk, mens det ikke er etablert storskala sol- eller vindkraftanlegg.

Noen tiltak har som formål å styrke verdiskaping, energiomstilling og beredskap på det enkelte gårdsbruk. Innovasjon Norge og Enova kan bidra med økonomisk støtte til investeringer i fornybar energi og energitiltak, avhengig av hvilke ordninger som til enhver tid er tilgjengelige.

Aktuelle former for fornybar energi på det enkelte gårdsbruk kan være:

- solenergi
- biogass
- bioenergi
- varmepumper som utnytter energi fra luft, jord eller berggrunn

Det er viktig å innhente grundig rådgivning før slike tiltak settes i gang. Det kan være flere forutsetninger som må være på plass, og investeringene kan være betydelige. NLR har egne

rådgivingsmiljøer som kan bistå med rådgivning innen fornybar energi. God planlegging og vurdering av økonomi, energibehov, tilgjengelige ressurser og tekniske løsninger er viktig for å sikre at tiltaket blir lønnsomt og tilpasset det enkelte gårdsbruk.

6.9 Verdiskaping og lokal foredling

Som tidligere nevnt så er landbruket i Aure kommune en svært viktig del av den lokale verdiskapningen.

Det er et stort potensialt for lokalforedling i Aure kommune. Som vist i blant annet prosjektet Gården som ressurs 1.0 og 2.0 som Aure kommune har vært en del av, så er det en god del interesse for lokal foredling av mat og ressurser fra gården (Møre og Romsdal fylkeskommune, 2025). Dette kommer spesielt godt fram når vi ser på de mer utradisjonelle produksjonene vi har i Aure. Flere har eget gårdsutsalg med egenproduserte varer og flere deltar aktivt i Rekoring lokalt. Selv om 61,5 % sier i spørreundersøkelsen til Aure kommune at de ikke vurderer muligheter for endring av drifta eller tilleggsnæring på gårdsbruket, så er det allikevel 38% som sier at de vurderer endring av drifta eller tilleggsnæring på gårdsbruket. Ved endring av drifta eller tilleggsnæring på gårdsbruket så er det enten snakk om å endre drifta til for eksempel melkeproduksjon, men også å starte med foredling av egne varer, gårdsutsalg eller lignende.

I kommunen er det også flere gårdssagbruk som er viktige i forhold til å øke merverdien av skogen.

6.9 Samarbeid mellom næring, kommune og sektormyndigheter

Landbruksforvaltningen inneholder mange instanser en bonde skal forholde seg til. Samfunnet har samtidig tatt mer avstand fra fysiske møter noe som gjør at instansene blir fjern fra hverandre. Dette byr på utfordringer når det gjelder å få til gode samarbeid på tvers av instansene i forvaltningen og til bonden. Godt samarbeid mellom landbruksnæringen, kommunen og ulike sektormyndigheter er viktig for å sikre en bærekraftig utvikling av landbruket og forvaltningen av arealressursene i kommunen.

Innen forvaltningen er det som tidligere vist ulike interesser, ulike utgangspunkt og ulike utfordringer. Derfor er det viktig at det er et sterkt samarbeid med god dialog på tvers av instansene. Samarbeid gjør det mulig å finne løsninger på utfordringer i landbruket ved dialog mellom forskjellige fagfelt. Det er og svært viktig at det er kort vei for bonden å ta kontakt med enten kommune, landbruksrådgivning eller lignende slik at en kan raskt få svar på spørsmål eller hjelp til å bli satt opp mot riktig person.

7. Mål, tiltak og strategier

Kapittelet beskriver hovedmål, delmål, tiltak og strategier for landbruket i Aure kommune i planperioden 2026-2036.

7.1 Rekruttering, kompetanse og aktive gårdsbruk

Hovedmål:

Opprettholde aktive gårdsbruk og styrke rekruttering, kompetanse og generasjonsskifte i landbruket.

Delmål:

- Øke rekrutteringen til landbruksnæringen.
- Legge til rette for vellykkede generasjonsskifter.
- Bidra til at gårdbrukerne har et godt beslutningsgrunnlag knyttet til løsdriftskravet i 2034.
- Sikre god kompetanse innen gårdsdrift, økonomi og eiendomsforvaltning.
- Synliggjøre landbruket som en framtidsrettet næring og arbeidsplass.
- Sikre god og helhetlig rådgivning innen landbruksforvaltningen.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Samarbeide med landbruksaktører om kurs, møter og kompetansehevende tiltak	Bidra som samarbeidspartner ved gjennomføring av fagmøter, temakvelder og kurs. Synliggjøre gode eksempler og framtidsrettede løsninger i næringen.
Jobbe for gode nettverk for unge bønder	Undersøke mulighetene for å etablere nettverk og møteplasser for unge bønder gjennom samarbeid med næringsorganisasjonene.
Øke kompetansen gjennom utdanning og etterutdanning	Informere om relevante utdanningstilbud og undersøke mulighetene for desentraliserte opplærings- og kompetansetiltak.
Aktiv bruk av mentorordninga til Norsk Landbruksrådgiving	Informere om ordningen og bidra til kontakt mellom nye bønder og aktuelle mentorer.
Legge vekt på gårdsbruk i drift og langsiktig ressursforvaltning ved behandling av konsesjons-, delings- og jordvernsaker	Forvaltningen skal bidra til å opprettholde driftsgrunnlaget på landbrukseiendommer og sikre langsiktig ressursforvaltning.
Invitere nye eiere av landbrukseiendommer til dialog om drift og framtidsplaner	Tidlig dialog skal bidra til aktivitet på eiendommene og god oppfølging av bo- og driveplikt.
Synliggjøre landbruket som næring og arbeidsplass	Bruke skole, ungdomsarbeid, sosiale medier og andre arenaer for å øke interessen for landbruk blant barn og unge.
Følge opp bo- og driveplikt	Bidra til aktiv drift av jordressursene og økt bosetting på landbrukseiendommer.

7.2 Bærekraftig ressursbruk og arealforvaltning

Hovedmål:

Sikre bærekraftig bruk av jord-, skog- og utmarksressurser gjennom langsiktig arealforvaltning.

Delmål:

- Øke utnyttelsen av jord-, skog- og utmarksressursene.
- Styrke kompetansen innen ressursforvaltning.
- Øke bruken av ny teknologi og framtidsrettede løsninger.
- Ivareta landbruksarealene på kort og lang sikt.
- Bidra til reduserte klimagassutslipp fra landbruket.
- Landbruksaktivitet skal ikke bidra til forringelse av vannkvaliteten.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Kartlegge interessen for produksjon av fornybar energi i landbruket	Arrangere fagkvelder om muligheter, rammevilkår og støtteordninger innen fornybar energiproduksjon.
Utrede og etablere jordbørs i Aure kommune	Kartlegge status for dyrka jord og vurdere løsninger som bidrar til bedre arrondering og økt bruk av arealer ute av drift.
Vurdere behovet for beitekartlegging og jordsmonnkartlegging	Kartlegging skal bidra til bedre kunnskap om ressursgrunnlaget og mer målrettet arealforvaltning.
Saksbehandling som bidrar til god ressursforvaltning	Jordloven, konsesjonsloven og plan- og bygningsloven skal brukes slik at landbruksinteressene ivaretas.
Øke bruken av leieavtaler for utmarksbeiter og kartlegge beitekvaliteter	Legge til rette for mer forutsigbar og effektiv bruk av utmarksressursene.
Vurdere endringer i lokale tilskuddsordninger for å styrke jordvern og jordhelse	Prioritere tiltak som bidrar til drift av arealer ute av bruk og bedre ivaretagelse av jordressursene.
Bidra til økt bruk av ny teknologi i landbruket	Synliggjøre mulighetene innen blant annet presisjonsjordbruk, automatisering og klimatilpasning.
Øke bruken av klimakalkulator og klimarådgiving	Samarbeide med fagmiljøene om informasjon og rådgiving på gårdsnivå.
Saksbehandling som ivaretar vannkvaliteten	Informere om tiltak som reduserer avrenning og erosjon, herunder kantvegetasjon og avskjæringsgrøfter.

7.3 Matproduksjon og beredskap

Hovedmål:

Bidra til trygg matproduksjon og god beredskap gjennom aktive gårdsbruk i drift.

Delmål:

- Sikre god dyrevelferd.
- Bidra til bærekraftig og framtidsrettet drift.
- Arbeide for god veterinærdekning.
- Styrke landbrukets rolle i lokal beredskap.
- Sikre god ressursforvaltning for framtidig matproduksjon.
- Synliggjøre landbrukets betydning i beredskapssammenheng.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Videreføre samarbeid med relevante fagmyndigheter og aktører innen dyrevelferd	Opprettholde god dialog og samarbeid med blant annet Mattilsynet.
Sørge for god veterinærdekning	Arbeide for å sikre veterinærdekning både for dag- og vaktordninga.
Videreføre aktiv kontroll- og rådgivningsvirksomhet i landbruket	Være en synlig aktør gjennom kontrollarbeid, veiledning og oppfølging av næringen.
Styrke landbrukets rolle i kommunens beredskapsarbeid	Inkludere landbruket i kommunens beredskapsplanlegging for å sikre lokal matproduksjon og ressursberedskap ved kriser. Kartlegge utstyr, maskiner og menneskelige ressurser som kan benyttes i beredskapssammenheng.
Øke bosettingen på landbrukseiendommene	Benytte virkemidler gjennom konsesjonsbehandling og oppfølging av bo- og driveplikt.

7.4 Klima og miljø

Hovedmål:

Utvikle et klima- og miljøvennlig landbruk.

Delmål:

- Redusere klima- og miljøbelastningen fra landbruket.
- Øke kunnskapen om klima- og miljøvennlige driftsmetoder.
- Styrke klimaarbeidet gjennom bruk av klimarådgiving og klimakalkulator.
- Redusere avrenning, erosjon og utslipp.
- Bidra til god jordhelse og økt karbonbinding.
- Redusere forurensning og forurensning fra landbruksaktivitet.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Arbeide for redusert klima- og miljøbelastning fra landbruket	Prioritere rådgivning, informasjon og tiltak som bidrar til redusert avrenning, erosjon og utslipp, samt styrker jordhelse og klimatilpasning.
Øke kunnskapen om klimatilpassede driftsmetoder	Støtte kurs og informasjonstiltak knyttet til blant annet gjødselhåndtering, vannhåndtering og klimatilpasning ved ekstremvær.

Arbeide for bedre håndtering av landbruksplast og annet landbruksavfall

Informere om gode løsninger for innsamling, sortering og levering til godkjente mottak.

7.5 Skogbruk

Hovedmål:

Styrke skogbruket som næring, ressurs og bidrag til klimaarbeidet.

Delmål:

- Sikre bærekraftig forvaltning av skogressursene.
- Øke fokus på forynging og skogkultur.
- Styrke kompetansen innen skogbruk.
- Utnytte produksjonsmulighetene i skogen.
- Ivareta balansen mellom bruk og vern.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Samarbeide med skogeierlag om kurs og kompetanseheving	Bidra til økt kunnskap om skogforvaltning, skogkultur og bærekraftig drift.
Styrke fokus på skogkulturtiltak	Prioritere informasjon, kurs og tilskuddsordninger som stimulerer til økt aktivitet innen ungsogpleie, planting og forynging.
Gi rådgivning om bærekraftig bruk og vern av skogressursene	Synliggjøre ulike alternativer for bruk, skjøtsel og frivillig vern.
Arbeide for gode løsninger for tømmertransport på kommunale veier	Samarbeid mellom landbrukskontoret og kommunalteknisk avdeling for å finne hensiktsmessige løsninger ved transport av tømmer på kommunal vei.

7.6 Innovasjon og verdiskaping

Hovedmål:

Legge til rette for innovasjon, tilleggsnæringer og lokal verdiskaping i landbruket.

Delmål:

- Øke kunnskapen om tilleggsnæringer og nye driftsformer.
- Styrke lokal verdiskaping basert på gårdens ressurser.
- Bidra til innovasjon og framtidsrettede løsninger i næringen.
- Synliggjøre muligheter innen lokal foredling og direkte salg.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Arrangere møter og temakvelder om innovasjon og tilleggsnæringer	Samarbeide med relevante aktører som Innovasjon Norge for å synliggjøre muligheter innen næringsutvikling og støtteordninger.
Delta i prosjekter knyttet til «Gården som ressurs»	Synliggjøre hvordan gårdens ressurser kan gi grunnlag for økt verdiskaping og nye næringsmuligheter.
Synliggjøre muligheter innen lokal foredling og gårdsbaserte tilleggsnæringer	Bidra til erfaringsutveksling og kunnskapsdeling mellom produsenter og relevante fagmiljø.

7.7 Samarbeid og helse

Hovedmål:

Styrke samarbeid i landbruket og bidra til god psykisk og fysisk helse i næringen.

Delmål:

- Videreutvikle samarbeidet mellom kommunen og næringen.
- Øke kunnskapen om psykisk helse og hjelpetilbud.
- Styrke nettverk og støtteordninger for bønder.
- Sikre god tilgang til rådgivning og kompetanseheving.
- Etablere Bondens nettverk i Aure kommune.
- Arrangere temamøte om psykisk helse en gang hvert år.

Tiltak og strategier:

Tiltak	Strategi
Videreføre samarbeid med samarbeidsrådet i landbruket	Bruke samarbeidsrådet som arena for dialog, erfaringsutveksling og utvikling av næringen.
Etablere Bondens nettverk i Aure kommune	Samarbeide med Norsk Landbruksrådgiving, faglag, helse- og velferdstjenester og andre aktuelle aktører for å etablere et lokalt Bondens nettverk.
Informere om Bondens nettverk og andre hjelpetjenester	Synliggjøre tilbudet gjennom fagmøter, sosiale medier, kommunens nettsider og direkte kontakt med næringen.
Arbeide med informasjon og kompetanseheving om psykisk helse og hjelpetjenester	Bidra til å redusere terskelen for å be om hjelp og øke kunnskapen om tilgjengelige hjelpetilbud.
Styrke samarbeidet mellom kommune, fagmiljø og næringsorganisasjoner	Sikre god tilgang til rådgiving, kompetanseheving og oppfølging ved behov.

8. Handlingsplan perioden 2026-2036

Hvert år skal Aure kommune gjennomgå mål, tiltak og prioriteringer i samarbeid med Samarbeidsrådet for landbruket. Samarbeidsrådet skal være en arena for dialog om utviklingen i næringen og gi innspill til hvilke tiltak som bør prioriteres det kommende året. Flere av tiltakene skal gjennomføres i samarbeid med organisasjonene som er representert i samarbeidsrådet, samt andre aktuelle samarbeidspartnere. Dette avklares fortløpende. De fleste tiltakene i kapittel 7 er løpende oppgaver som skal gjennomføres gjennom hele planperioden. Enkelte tiltak er prosjektbaserte og bør gjennomføres innen fastsatte tidsrammer.

Tiltak	Tidsramme for gjennomføring
Aure kommune skal utrede og eventuelt etablere en jordbørs for å sikre bedre utnyttelse av dyrka jord og bedre arrondering mellom gårdsbruk	Utrekning gjennomføres i 2027 med mål om etablering innen 2028
Aure kommune skal vurdere og eventuelt gjennomføre beitekartlegging og jordsmonnkartlegging	Avhengig av finansiering, med mål om gjennomføring innen utgangen av 2028
Aure kommune skal vurdere endringer i lokale tilskuddsordninger for å styrke jordvern og jordhelse	Ved revisjon av retningslinjer for aktuelle ordninger
Aure kommune skal arbeide for etablering av Bondens nettverk	Arbeidet startes i 2027 med mål om etablering innen utgangen av 2028
Aure kommune skal kartlegge ressurser i landbruket som kan benyttes i beredskapssammenheng	Gjennomføres innen utgangen av 2027
Informasjonsarbeid om løsdriftskravet og aktuelle støtteordninger	Gjennomføres årlig fram til 2034

For å sikre måloppnåelse i planperioden skal status for tiltakene vurderes årlig i møte med Samarbeidsrådet for landbruket. Ved behov kan prioriteringene justeres dersom utfordringsbildet eller rammebetingelsene for landbruket endrer seg.

Følgende forhold skal følges særskilt opp gjennom planperioden:

- utviklingen i antall aktive jordbruksforetak
- utviklingen i antall melkebruk
- generasjonsskifter i landbruket
- areal ute av drift
- veterinærdekning
- framdrift knyttet til løsdriftskravet i 2034
- aktivitet innen skogkultur og planting
- framdrift i arbeidet med jordbørs
- framdrift i etableringen av Bondens nettverk

9. Oppfølging, revisjon og evaluering

Landbruksplan for Aure kommune 2026-2036 skal følges opp årlig gjennom behandling i Samarbeidsrådet for landbruket. Oppfølgingen skal omfatte status for tiltakene i handlingsplanen, utviklingstrekk i næringen og vurdering av behov for endringer i prioriteringene.

Revisjon av landbruksplanen følger kommunestyrets vedtak og føringer gitt gjennom Aure kommune sin planstrategi. Ved vesentlige endringer i rammevilkår eller utfordringsbildet for landbruket kan kommunen vurdere tidligere revisjon av planen.

10. Referanser

agrianalyse. (2023, March 22). *USAs landbrukspolitikk—Agrianalyse*.

<https://www.agrianalyse.no/publikasjoner/usas-landbrukspolitikk-article1467-856.html>

agrianalyse. (2025, May 5). *Landbruksbarometeret 2025—Agrianalyse*.

<https://www.agrianalyse.no/landbruksbarometeret/landbruksbarometeret-2025-article1658-858.html>

Andersen, O., & Aas, Ø. (2022). *Jakt som næringsvei*. Norsk institutt for naturforskning.

<https://www.nina.no/Om-NINA/Aktuelt/Nyheter/article/jakt-som-n-230-ringsvei>

Bjørlo, B., & Eng, M. theodor. (2024). *Jordbrukets kulturlandskap*. SSB. <https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/jordbruk/artikler/kulturlandskap-12.11.2024>

Bryn, A. (2021). *Gjengroing*. Nibio.

<https://www.nibio.no/tema/landskap/utmarksbeite/ressursgrunnlag/gjengroing>

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet. (2021, June 23). *Meld. St. 40 (2020–2021)—Mål med mening* [Stortingsmelding]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-40-20202021/id2862554/>

Fossland. (2022, December 21). *Registreringer av beiteskader i Møre og Romsdal 2022*. Norsk

Landbruksrådgiving. <https://www.nlr.no/kunnskap/fagartikler/grovfor/midt/registreringer-av-beiteskader-i-more-og-romsdal-2022>

Justis- og beredskapsdepartementet. (2025, January 10). *Meld. St. 9 (2024–2025)—*

Totalberedskapsmeldingen [Stortingsmelding]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-9-20242025/id3082364/>

Klima- og miljødepartementet. (2018, September 28). *Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning* [Retningslinjer]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumentarkiv/regjeringen-solberg/andre-dokumenter/kld/2018/statlige-planretningslinjer-for-klima--og-energiplanlegging-og-klimatilpasning/id2612821/>

Kommunal- og distriktsdepartementet. (2024, December 20). *Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet* [Retningslinjer]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/spr-areal/id3080672/>

Kusnierek, K. (2023). *Landbruksteknologi*. Nibio. <https://www.nibio.no/tema/mat/teknologi-i-landbruket>

Kystskogbruket. (2022). Kystskogbrukets gode historie. *Kystskogbruket*.

<https://kystskogbruket.no/skognaringakyst/om-oss/kystskogbrukets-gode-historie-2/>

Landbruks- og matdepartementet. (2016, December 9). *Meld. St. 11 (2016–2017)—Endring og utvikling* [Stortingsmelding]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-11-20162017/id2523121/>

Landbruks- og matdepartementet. (2022, August 10). *Ny teknologi og digitalisering endrer det norske landbruket* [Nyhet]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-teknologi-og-digitalisering-endrer-det-norske-landbruket/id2923925/>

Landbruks- og matdepartementet. (2023, May 26). *Ny jordvernstrategi—Nytt skjerpa mål for jordvern* [Nyhet]. regjeringen.no. Regjeringen.no.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-jordvernstrategi-nytt-skjerpa-mal-for-jordvern/id2979354/>

Landbruks- og matdepartementet. (2026, March 6). *Evaluering av IBU-midlane: Målretta, effektivt og fleksibelt verkemiddel* [Nyhet]. regjeringen.no. Regjeringa.no.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/malretta-effektivt-og-fleksibelt-verkemiddel/id3151276/>

Landbruksdirektoratet. (2022, September 1). *Nasjonalt miljøprogram 2023-2026*.

Landbruksdirektoratet. <https://landir->

[xpprod.enonic.cloud/nb/nyhetsrom/rapporter/nasjonalt-miljoprogram-2023-2026](https://landir-xpprod.enonic.cloud/nb/nyhetsrom/rapporter/nasjonalt-miljoprogram-2023-2026)

Ludvigsen, S. (2023, February 23). Ungskogpleie: Har du råd til å la være? *Glommen Mjøsen Skog*.

<https://www.glommen-mjosen.no/nyheter/tid-for-a-bestille-ungskogpleie/>

Miljødirektoratet. (2025). *Ny rapport: Slik kan klimaet i Noreg bli framover*.

Miljødirektoratet/Norwegian Environment Agency.

<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2025/oktober-2025/ny-rapport-slik-kan-klimaet-i-noreg-bli-framover/>

Miljødirektoratet. (2026, April 20). *Strategi for forvaltning av hjortevilt 2026-2030*.

Landbruksdirektoratet. <https://landir->

[xpprod.enonic.cloud/nb/nyhetsrom/rapporter/strategi-for-forvaltning-av-hjortevilt-2026-2030](https://landir-xpprod.enonic.cloud/nb/nyhetsrom/rapporter/strategi-for-forvaltning-av-hjortevilt-2026-2030)

Møre og Romsdal fylkeskommune. (2023). *Fylkesstrategi for landbruk i Møre og Romsdal*.

Møre og Romsdal fylkeskommune. (2025). *Skal gjere vegen frå idé til marknad kortare—Møre og*

Romsdal fylkeskommune. <https://mrfylke.no/nyheiter/skal-gjere-vegen-fra-ide-til-marknad-kortare.31672.aspx>

NIBIO, NMBU, Norges bondelag, & forskningsmidlene. (2024). *Klimatiltak i planteproduksjon*.

Norges bondelag. (2016a, November 25). *Løsdriftskravet—Norges Bondelag*.

<https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/dyrehelse-og-velferd/losdriftskravet/>

Norges bondelag. (2016b, December 5). *Eksportstøtte—Norges Bondelag*.

[https://www.bondelaget.no/bondelaget-](https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/internasjonalt/eksportstotte/?utm_source=chatgpt.com)

[mener/internasjonalt/eksportstotte/?utm_source=chatgpt.com](https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/internasjonalt/eksportstotte/?utm_source=chatgpt.com)

Norges bondelag. (2018, December 27). *Generasjonsskifte på gården—Norges Bondelag*.

<https://www.bondelaget.no/nyhetsarkiv/generasjonsskifte-pa-garden>

Norges bondelag. (2020, April 15). *Landbrukets klimaplan—Norges Bondelag*.

<https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/miljo-og-klima/klima/landbrukets-klimaplan>

Norges bondelag. (2023, June 5). *Oppklaring om kvoteordningen for melk—Norges Bondelag*.

<https://www.bondelaget.no/nyhetsarkiv/oppklaring-om-kvoteordningen-for-melk>

Norsk Bonde- og Småbrukarlag. (n.d.). *Rekruttering til jordbruket*. Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Retrieved May 19, 2026, from <https://www.smabrukarlaget.no/politikk/rekruttering/>

Norsk landbruksrådgiving. (n.d.). *Bondens nettverk*. Norsk Landbruksrådgiving. Retrieved May 19,

2026, from <https://www.nlr.no/bondensnettverk>

Nygaard, N. (2025). *Skogreising*. Skog og skogbruk i Norge.

<https://www.skogbruk.nibio.no/skogreising>

Øygarden, L. (n.d.). *Klimatilpasning*. Nibio. Retrieved May 19, 2026, from

<https://nibio.no/tema/miljo/tiltaksveileder-for-landbruket/klimatilpasning>

Pedersen, A. W. (2026). Alderspensjon. In *Store norske leksikon*. <https://snl.no/alderspensjon>

regjeringen.no. (2025, January 29). *Plan for auka rekruttering til landbruket* [Nyhet]. Regjeringa.no.

<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/plan-for-rekruttering/id3085253/>

SSB. (2013, October 15). *Halvparten av arealet er dyrka jord og skog*. [ssb.no](https://www.ssb.no).

<https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/statistikker/laeiby/aar/2013-10-15>

Stokkan, J., & Thorsnæs, G. (2026). Aure. In *Store norske leksikon*. <https://snl.no/Aure>

Stoltenberg, E., Sopi, E., Winther Larsen, S., Smedshaug, C. A., Grunfeld, L., & Erreia. (2025, August

27). *Ringvirkninger av landbruksbasert næring i distriktene*. Menon Economics.

<https://menon.no/prosjekter/ringvirkninger-av-landbruksbasert-naering-i-distriktene>

Strandrud, J. F. (2025a). *Trenden fortsetter: Færre, men større gårdsbruk*. Nibio.

<https://www.nibio.no/nyheter/2026/trenden-fortsetter-faerre-men-storre-gardsbruk>

Strandrud, J. F. (2025b). *Utsyn over norsk landbruk*.

Torsteinsen, T. (2023, April 18). *Drenering er lønnsomt*. Norsk Landbruksrådgiving.

<https://www.nlr.no/kunnskap/fagartikler/grovfor/vest/drenering-er-lonnsomt>

Ulfeng, H. (2024). *Bondens inntekt—Tallene bak tallene*. Nibio. <https://nibio.no/stories/bondens-inntekt-tallene-bak-tallene>

Zahl-Thanem, A., & Melås, A. (2025, March 8). Kvinner i norsk landbruk. *Ruralis*.
<https://ruralis.no/2025/03/08/kvinner-i-norsk-landbruk/>

